ANT

Haftalık Dergi • 6 Şubat 1968 • Sayı: 58 • 125 Kuruş

AP'NİN SAĞCILARI DEMİREL'i YEDEKLİYOR

AMERİKANIN HEZİMETİ

HAFTANIN NOTLARI

29 ocak

İkili anlaşmalar

● **Amerika ile Türkiye arasında mevcut 54 ikili anlaşmanın bir metin halinde toplanarak uygulanması için bir temel yasa hazırlanmış, ancak yasanın uygulanması için gereken milli yük konusunda taraflarca anlaşmaya varılamamıştır. İki ülkenin Dışişleri Bakanları Nisan ayında Londra'da toplanacak olan CENTO Bakanlar Konseyi toplantısında meselenin mâli yönünü görüşeceklerdir. İkili anlaşmaların görüşülmesi sırasında olduğu gibi, Amerika, mevcut ikili anlaşmaların bir süre daha yürürlükte kalması için elinden gelen çabayı sarfetmekte ve aynı *nitelikte anlaşma yaptığı* diğer ülkelerin de anlaşmaları ıslah etmek istemesinden korkmaktadır. Kore Olayı dolayısıyla dünyanın bir nükleer savaşa sürüklenmesi tehlikesinin belirdiği bir sırada *ikili anlaşmalar* dolayısıyla Türkiye'nin ilk nükleer hedeflerinden biri olacağı bütün dünyaca bilindiği halde AP iktidarının bu anlaşmaların bir başka biçimde devam etmesi için gayret sarfetmesi, Türk halkına en büyük ihanetlerden biridir.**

Ege'de tütün faciası!

Türkiye'nin *en büyük ihraç malı ve döviz kaynağı olan* tütün üzerine Amerika ile yerli işbirlikçilerinin oynadıkları oyun beklenen acı meyvesini vermiş ve binlerce tütün ekicisi bu yıl emeğinin ürününü değer fiyatına satamayarak açlığa mahkûm olmuştur. Tekel baş fiyatı 13.25 lira olarak ilân ettiği halde, bir çok ekici bölgelerde tütünün kilosu 2 liraya kadar düşmüştür. Bu yüzden Tekel Bakanı İbrahim Tekin, gittiği her yerde ekicilerin şiddetli tepkisiyle karşılanmıştır. Köylüler, «Ispanağın fiyatı bile 2.5 lira, siz 2 liradan tütün alıyorsunuz. Pırasa satmıyoruz, tütün satıyoruz. Biz burada ölelim. Siz sırtımızdan Ankara'da beyler gibi yaşayın. Size 5 bin lirayı sırtımıza binin diye değil, dertlerimizle uğraşın diye veriyoruz» diye bağırmışlar ve Bakanı tartaklamışlardır. Öte yandan, tütün bölgelerini dolaşan TİP İzmir ili yöneticileri ekicinin problemleri hakkında şu açıklamayı yapmışlardır: «Taban fiyatı tesbit edilmemiştir. Randımanlar ekiciden gizlenmiştir. Baş fiyat bir göstermelik halinde kalmıştır. Tekel ekiciyi destekleme görevini *yerine getirmemiştir.* Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, ıskarta çıkartmak yoluyla fiyat kırımına gidilmiştir.» Esasen piyasanın açılmasından önce daha ürün tarlada iken tefeciye varını yoğunu kaptıran tütün ekicisi bu defa acı gerçeği görmüş, yöneticilerin kendisinden yana olmadıklarını kesinlikle anlamıştır.

30 ocak

Sunay'ın hacılığı

● Her ne kadar sağcı gazeteler, son ziyaretleri dolayısıyla Cumhurbaşkanı Sunay'ı Türkiye'nin ilk «hacı Cumhurbaşkanı» olarak kamuoyuna sunmak istiyorlarsa da, müslümanlığı gerçekten bilenler bu konudaki görüşlerini şöyle belirtmektedirler: «Önce Sayın Cumhurbaşkanı Sunay, hac farizasını tam olarak yerine getirmemiştir; bu bakımdan hacı sayılamaz. Sonra, Sayın Sunay Hac'ca konuk olarak ve benzin parasını Türk dev*letinin ödediği askeri bir uçak*la gitmiştir. Oysa, Hac'ca gideceklerin, kendi alınteriyle kazandığı parayı bu yola harcaması gerekir.» Öte yandan, Sunay'ın gezisi sürüp giderken, Çankaya Köşkü sınırları içinde başıboş köpeklere ve kargalara karşı silâhlı bir savaş açılmıştır. Savaş sonunda yirmiye yakın köpek öldürülmüştür.

Âşıkların mesajı

● **Ankara'da bir basın toplantısı düzenleyen «Türk Âşıklarını, Folklorunu Tanıtma, Dayanışma ve Turizme Yardım Derneği», dünya uluslarına ve ordularına bir mesaj yolladı... Türk Âşıkları adına yollanan mesajda özetle şöyle deniliyor: «Dünya uluslarından, dünya uluslarını yöneten siyasi liderlerden, dünya ordularu kumandanlarından, dünya ulusları gençlik teşekküllerinden, nihayet dünya uluslarının yediden yetmişe varana kadar hepsinden dileğimiz şudur: atomlar patlamadan, dünya ateşlenip yanmadan, dünya *ulusların sulh,* saadet içinde insanca yaşamasını temin edelim.»**

Öğretmen dövüldü

● Türkiye Öğretmenler Sendikası'nın Bâlâ Şube Başkanı sopalı saldırganlar tarafından dövüldü. Bunun üzerine TÖS bir bildiri yayınlayarak olayı protesto etti. Bildiride «Partizanlar bir kabadayıyı TÖS yöneticilerine musallat etmişlerdir. Bu zavallı kişi, sendika sekreterine pis küfürler ve tehditler savurmuş, ilgililerin gevşek tutumundan cesaret alarak geçtiğimiz Pazar günü şube başkanına sopa ile tecavüz etmiştir» denilmektedir.

Öğrenci kıyımı

● **Bir yandan öğretmen kıyımı ile uğraşan Milli Eğitim Bakanı İlhami Ertem, bir yandan da eğitim sistemini ikide birde değiştirerek öğrencilerin istikbaliyle oynamaktadır. Bilindiği gibi 10 numara esası üzerine uygulanan «sınav ve sınıf geçme yönetmeliği» Ertem tarafından değiştirilerek yerine 100 puan üzerinden yeni bir sistem uygulanmağa başlamış bulunuyordu. Eski sisteme göre bir dersten 4,5 numara alan sınıf geçebildiği halde, puan usulünde 100 üzerinden 49 puan alan sınıfta kalıyordu. Öğrencilerin arka arkaya girişikleri boykot hareketleri üzerine Ertem yine dönüş yapmış ve puan usulünü kaldırarak not sistemini geri getirmiştir.**

31 ocak

ANT yargılandı

● **Dergimiz yazarlarından Yaşar Kemal'in «İşgal Toprağı Kurt Köpeği» başlıklı yazısından dolayı açılan dâvanın duruşmasına İstanbul Toplu Basın Mahkemesi'nde başlandı. İlk olarak sorgusu yapılan Y. Kemal, savcının iddiasını reddederek anayasanın tastamam ve eksiksiz uygulanmasını *isteyen bir yazarın* sınıfları kin ve adavete teşvik edemeyeceğini, aslında bir politikacı olarak mensubu bulunduğu partinin de böyle bir kışkırtmaya elverişli olmadığını belirtmiş ve şöyle demiştir:** «Bu yazıyı yazmaktaki amacım, Amerikalıların Türkiye'de giriştiği onur kırıcı hareketleri, vatanını ve milletini seven bir yazar olarak halkıma duyurmak, emperyalist Amerika'nın benliğimizi, kültürümüzü ve insanlığımızı yozlaştırıcı faaliyetlerini gözler önüne sermektir. Yazdıklarımın bana isnad edilen suçla hiçbir ilgisi yoktur. Vatanımı ve toplumumu savunduğum için karşınıza getirilmekten üzüntü duymaktayım.» **Yaşar Uçar'ın da aynı mealdeki ifadesinden sonra duruşma başka bir güne ertelenmiştir. Öte yandan, gazeteci Necdet Onur'un tutuklanması dolayısıyla ANT'ta yayınlanan haberden dolayı Basın Savcılığı yeni bir soruşturma açmış ve sorumlu müdürümüz Yaşar Uçar'ı *sorguya çekmiştir.* Savcılık, haberin adalete tesir edici mahiyette olduğunu ileri sürmektedir. Basın Kanunu'nun 30. maddesine göre açılan soruşturmada istenen ceza 6 aya kadar hapistir.**

1 şubat

Toplumcular ocağı

● Bir süre önce kurulan ve kuruluşu Berlin'de çalışan 7 bine yakın Türk işçisiyle Türk öğrencileri arasında büyük ilgiyle karşılanan Türk Toplumcular Ocağı daha etkin eylemde bulunabilmek için bir lokal açmıştır. Açılıştan bir gün önce İranlı toplumcu öğrencilerin kurduğu İran Öğrenci Birliği ile Türk Toplumcular Ocağı ortak bir açık oturum düzenlemiştir. Oturumda Türkiye'nin bugünkü politik ekonomik ve sosyal sorunları ile Türkiye İşçi Partisi'nin kuruluşu programı ve [illegible] ları konusunda [illegible] yapılmıştır. Ocak Başkanı [illegible] han Bayer, oturumda yaptığı konuşmada «Türkiye'nin bugünkü [illegible] uygar bir düzene [illegible] sinin tek çıkaryolu, [illegible] örgütlemektir» demiştir.

Doğuda açlık

● **Şiddetli kışın yarattığı ulaşım güçlüklerinin getireceği açlık tehlikesini kamuoyundan saklamak amacıyla geçen hafta bir konuşma yapan Demirel, «Çok şükür şiddetli kışa rağmen yurdun hiçbir yerinde açlık tehlikesi görülmemiştir» dedi. Oysa devlet kara ve demiryolları nın trafiğe kapanması yanında doğu Anadolu'da binlerce köy, bucak ve ilçenin dışarı ile bağlantısı kesilmiş bulun*maktadır.* Doğu halkının tek geçim kaynağı olan büyük baş hayvanlar yemsizlikten ve soğuktan kırılmaktadır. Halk ise salgın hastalıkların ve açlığın pençesinde kıvranmaktadır.**

2 şubat

Acı bir kayıp

● **Türk sendikacılığının saygıdeğer siması Üzeyir Kuran (Üzeyir Baba) uzun süreden beri mustarip bulunduğu kanser hastalığından kurtulamayarak öldü. Üzeyir Kuran, hayata işçi olarak atılmış ve hiçbir zaman işçi sınıfından kopmadan sarsılmaz bir bilinçle emekçilerin hakları için mücadele etmiş savaşçı bir kişi idi.**

CHP'de kaynaşma

● Son il kongresinde, il teşkilâtına yine göbekçi Ali Sohtorik'in ve tutucu bir heyetin **hâkim** olması, C. H. P. alt **kademelerindeki** huzursuzluğu artırmıştır. Önümüzde**ki günlerde** göbekçilere karşı mücadele fiili safhaya dökülecektir. Özellikle Eminönü İlçe Teşkilatı'nda, başta bulunan ilçe yönetim kurulunu değiştirmek için harekete geçilmiştir. Bir çok yolsuzlukları tesbit eden Ortanın Solu mensupları, genel merkeze ve il merkezine bunları ortaya koyan bir yazı göndermişlerdir.

3 şubat

Grevler

● Üzerinde yeşil başlı ördeğin dahi uçmasına izin verilmeyen Başbakanlık Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi'nde atom reaktörünün kuruluşundan bu yana süregelen haftalık mesai düzeni işçiler aleyhine değiştirilmek istenince, Kimya İş Sendikası grev kararı aldı ve 115 işçiden 111'i greve «evet» dedi. Bir süreden beri Dok Gemi İş Sendikası ile Denizcilik Bankası arasında yapılmakta olan toplu sözleşme görüşmeleri de bir sonuç vermediği için sendika, greve gideceğini açıkladı.

DİSK ve öğretmen

● **Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu, bir bildiri yayınlayarak, öğretmen kıyımını yakından izlediğini, bu kıyımın halk çocuklarını karanlıkta bırakmak hedefi güttüğünü belirterek bütün ilerici güçleri, öğretmen kıyımına karşı demokratik direnmeye çağırdı.**

4 şubat

TİP toplantısı

● **Türkiye İşçi Partisi Genel Yönetim Kurulu, Ankara'da iki gün süren bir toplantı yapmıştır. Genel Başkan Mehmet Ali Aybar'ın bir konuşmasıyla açılan toplantıda genel yönetim kuruluna sunulan raporlar üzerinde görüşmeler yapılmış, yurt ve dünya sorunları gözden geçirilmiştir. Daha sonra mahalli seçimlerle ilgili «aday yoklama yönetmeliği» ile kısmi senato seçimleri ön seçim adaylarının belirlenmesi görüşülmüştür.**

Dayak olayı

● İstanbul Barosu'na mensup avukatlardan Suavi Raşitoğlu'nun bir süre önce İstanbul emniyetinde öldüresiye dövüldüğünü ve ağır hakaretlere uğradığını ANT'ın önceki sayılarında açıklamıştık. ANT'ın uyarması üzerine İstanbul Barosu dayak olayı ile ilgili olarak harekete geçmiş, bu arada İstanbul Valisi de Baro ile temas kurarak olay hakkında soruşturma açmıştır.

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Bu, bizim de savaşımızdır

Türkiye'nin cüce politikacıları, temsil ettikleri egemen sınıfların çıkarlarını, perde arkasında çevirdikleri küçük oyunlarla korumağa ve sürdürmeğe çalışırken, dünyanın öteki ucunda bir avuç yürekli insan tarihin seyrini değiştirecek bir ölüm kalım mücadelesine girmiştir. İnsanlık tarihinde bir Fransız İhtilâli, bir Sovyet İhtilâli, bir Anadolu İhtilâli, bir Çin İhtilâli nasıl bellibaşlı dönüm noktaları ise, Vietnam Milli Kurtuluş Cephesi gerillacılarının Amerikan kuvvetlerine karşı giriştikleri harekât da aynı önemde bir dönüm noktasıdır. Askeri bakımdan kısa vâdeli sonuçları ne olursa olsun, yiğit Vietnam halkının en modern ve kahredici silâhlarla donatılmış yarım milyon Amerikan askerine canlarını hiçe sayarak saldırması, ezilen ve sömürülen halkların emperyalizme karşı mücadelesinin napalm bombalarıyla, uçak gemileriyle, işkencelerle, jenosid fiilleriyle dahi önlenemeyeceğini bütün dünyaya ispat etmiştir. Bir yandan Kuzey Kore'de casus gemi Pueblo'nun Kore'liler tarafından ele geçirilmesiyle kepazeliği çıkan Amerika, Vietnam halkından yediği şamarla bütün prestijini yitirmiş, saldırgan Johnson yönetimi, bırakın dünya halklarını, en sadık müttefikleri ve hattâ kendi halkı nezdinde dahi rezil olmuştur.

Amerika'nın bundan böyle, ne çareye başvurursa vursun, mukadder çöküşten kendisini kurtarması mümkün değildir. Çünkü son yıllarda köprülerin altından çok sular akmış, bir yandan kapitalizmin kendi iç çelişkileri, bir yandan da sosyalist dünyanın olağanüstü güçlenişi Amerika'yı içinden çıkamayacağı bir bataklığa sürüklemiştir. Amerika'nın en büyük gücünü teşkil eden «dolar» adamakıllı sarsılmış, nükleer silâhlar konusunda Sovyetler Birliği en az Amerika'nınkine eşit güce ulaşmış, Yankee emperyalizminin haraca bağlamak istediği Uzakdoğu'da Çin Halk Cumhuriyeti dahi nükleer silâhlara sahip olmuştur. Bugün bir Kuzey Kore ile, bir Vietnam ile dahi baş edemeyen Amerika'nın, savaşı bütün Uzakdoğu'ya yayarak Sovyetler Birliği ve Çin ile nükleer bir çatışmayı göze alması aslâ mümkün değildir. Böyle bir şeye cür'et etmek, Amerika için bir intihar olacaktır. Amerika, bu açmaz karşısında, tırmandığı merdivenleri yavaş yavaş inmek, dünya halklarının yürekli direnişi karşısında pes etmek zorundadır. Tarihsel gelişim bunu gerektirmektedir. Batmayan Güneş İmparatorluğu halkların uyanışı karşısında nasıl eriyip bugün Britanya adalarına hapsolmuşsa, Amerika da, ergeç başkalarının topraklarından elini eteğini çekecektir.

Ve Amerika'nın elini eteğini çekeceği ülkeler arasında Türkiye de vardır. 50 bin askeriyle, üsleriyle, tesisleriyle işgal altında tuttuğu Türkiye'den de Amerika eninde sonunda çekilmek zorunda kalacaktır. Çünkü Vietnam halkının mücadelesi, aynı zamanda Türkiye ve Türkiye gibi Amerikan hegemonyası altında bulunan ülkelerin de kurtuluşu için verilen bir mücadeledir. Bu kavga muhakkak ezilen halkların zaferiyle sonuçlanacaktır. Tarihsel gelişim bu yöndedir. Bugün Türkiye'de gelişmekte olan sosyalist akıma ve bağımsızlık hareketine karşı kapalı kapılar ardında ve meclis kulislerinde küçük ayak oyunları hazırlayanlar, o zaman Türk halkının karşısına ne yüzle çıkacaklardır? Sosyalist yazarlar hakkında dâva ardına dâva açtıranlar, egemen sınıflar hesabına sürdürdükleri bu gayretkeşliklerinin hesabını nasıl vereceklerdir? Halktan yana, bağımsızlıktan yana görünüp halk hareketlerini tasfiye etmek için Amerikan uşaklarıyla pazarlığa oturan, emperyalizmin en güçlü örgütü NATO'yu savunanlar, bu iki yüzlü davranışlarını Türk halkına nasıl izah edeceklerdir? Hayır, bunun hiçbir izahı yoktur... İhanet açık seçik ortadadır ve Türk halkı bu ihaneti hiçbir zaman affetmeyecektir.

CHP'nin ikili oyunu açığa çıktı..

ANT'ın bundan aylarca önce haber verdiği «CHP'nin ikili oyunu» nihayet geçen hafta kesinlikle açığa çıkmıştır.

Oyun, millî bakiye sisteminin değiştirilmesi üzerinde oynanmaktadır. CHP, TİP'in hızla gelişmesi karşısında tedirgindir. Bu bakımdan, TİP'in gelişmesini ve parlamentoda güçlü şekilde temsil edilmesini önleyecek her tedbirde AP ile beraber olmağa hazırdır. Tedbirlerin başında ise, Seçim Kanunu'nun değiştirilmesi ve başta TİP olmak üzere küçük partilerin aldıkları oy oranında mecliste temsil edilmelerini önlemek, onların oylarını AP ile paylaşmak gelmektedir.

Ancak, CHP bu isteğini açıktan açığa ortaya koyamamaktadır. Çünkü, geçen dönemde millî bakiyenin kaldırılmasına şiddetle karşı koymuş, hattâ engellemelere başvurmuştur. Bunun için ikili bir oyuna başvurmak gerekmektedir. Konuşmalarda ve resmi beyanlarda CHP'nin Seçim Kanunu'nun değiştirilmesine şiddetle karşı olduğu belirtilecek, fakat değişikliğin meclisten geçmesine engel olunmayacaktır.

Nitekim, oyunun birinci safhası başta İnönü olmak üzere CHP'nin yetkili kişileri tarafından ustalıkla oynanmıştır. İnönü ve diğer yöneticiler, Seçim Kanunu'nun değiştirilmesine şiddetle karşı olduklarını söylemişler, hattâ CHP Lideri, AP'nin Seçim Kanunu'nu ve meclis içtüzüğünü değiştirerek anayasayı değiştirecek çoğunluk sağlamak ve memlekette irticaa dayanan bir rejim kurmak arzusunda olduğunu ileri sürmüş, partisinin buna şiddetle karşı koyacağını bildirmiştir.

Ancak, CHP yöneticilerinin bu tutumunun ne kadar samimiyetten uzak bulunduğu geçen hafta TİP'in Seçim Kanunu ve Meclis İçtüzüğü değişikliklerini engellemek amacıyla verdiği bir gensoru önergesinin görüşülmesi sırasında ortaya çıkmıştır.

TİP Milletvekilleri petrol konusunda gensoru açılmasını isteyen 180 sayfalık bir önerge vermişlerdir. Bu önergenin Meclis İçtüzüğüne göre ilk oturumda aynen okutulması gerekmektedir. Ancak, AP'liler bu önergenin uzun olduğunu görerek engellemeyi önlemek üzere gensoru önergesinin özetlenerek okunması için başkanlığa başvurmuşlardır. O sırada başkanlık divanında CHP'li İsmail Arar bulunmaktadır. Anayasa gensoru önergelerinin aynen okutulmasını emrettiği halde, başkan İsmail Arar, bu önergeyi oya koymuş ve AP'lilerle birlikte 22 CHP milletvekili de TİP'in önergesinin özetlenerek okunması lehinde oy kullanmıştır. Böylece, iktidarın meclisten geçirmek istediği antidemokratik kanunların gensoru önergeleri vermek suretiyle engellenmesi yolu kapanmış; AP iktidarının sırf bu engellemeyi ortadan kaldırmak için gerçekleştirmek istediği içtüzük değişikliğine dahi lüzum kalmamıştır.

Bunun üzerine TİP Meclis Grubu bir bildiri yayınlayarak kamuoyuna şu açıklamada bulunmuştur:

«Türkiye'de emekçi kütlelerinin devlet yönetiminde rol oynamasına karşı olan komprador sermayeciliğine bağlı güçler, sosyalist kanadı bulunmayan sahte bir demokrasiyi tezgâhlayabilmenin çabası içine girmişlerdir. Şimdilik bu çabanın plânı, Türkiye'deki sosyalist akımın parlamentoda temsilini önlemek ve bunun için de Seçim Kanunu'nu değiştirmek hesabından geçmektedir.

TİP, Türkiye'yi korkunç bunalımlara ve belki de sosyal patlayışlara sürükleyecek olan bu gafletli gidişin karşısına bütün hukuk imkânlarını kullanarak çıkma ve sonuna kadar direnme kararındadır. Sosyalist bir muhalefet partisinin anayasayı değiştirmeyi ve demokrasiyi iyice yozlaştır

Başbakan yedekleniyor!

● Bugüne kadar Demirel'e karşı açık mücadelede daima yenik düşen AP'nin sağ kanadı, bu defa sermaye çevrelerinin ve Bayar'ın da desteğini alarak Demirel'i kendi metodu ile devirmek için harekete geçti.

NECMETTİN ERBAKAN
Sağ kanadın ve sermaye çevrelerinin Demirel'e karşı hazırladığı yedek..

Bayar'ın da desteğini alan AP sağ kanadı, uğradığı devamlı yenilgilerden sonra Demirel'e karşı mücadele metodunu değiştirmiş, Demirel'in taktiği ile Demirel'i devirmek üzere yeni bir plân hazırlamıştır.

Bilindiği gibi, AP iktidara geldiğinden beri, parti bünyesi içinde Yeminlilerle Yaylâcılar arasında sürüp giden çekişmede açık mücadeleye girişen kişiler ve gruplar, çeşitli yollarla partinin yetkili organları tarafından temizlenmiştir. Serdengeçti'ler, Turan'lar, Çetinel'ler, bu iç iktidar çekişmesinin sağ kanad tarafından verilmiş kurbanlarıdır...

Bu defa sessiz ve derinden bir mücadeleye girişmeye karar veren «AP'nin sağ kanadı», Gümüşpala'nın ölümü ile boşalan AP Genel Başkanlığı'na Demirel'in nasıl geldiğini incelemekle işe başlamıştır. Ve görülmüştür ki, Bâbıâli'deki çıkar ve tiraj basınının, Amerika'nın, sermaye çevrelerinin ve eski DP'lilerin desteğini almadan AP liderliğini ve Başbakanlığı ele geçirmek asla mümkün değildir.

Sağ kanad ilk olarak, eski DP'nin sağcı bilinen kişileri ile ilişki kurmuş ve daha sonra Bayar ile temas kurarak, «Su İşleri Müdürü» nden memnun olmayan eski Cumhurbaşkanını saflarına almıştır. Demirel'e cephe aldıktan hemen sonra çıktığı Ege gezisinde umduğunu bulamayan ve rakibini devirmek için yan kuvvetlere de ihtiyaç bulunduğunu nihayet idrak eden Bayar, AP sağ kanad temsilcilerinin işbirliği teklifini reddedememiştir.

● AP sağ kanadı Demirel'e karşı Erbakan'ı çıkarıyor

Bu arada montajcıları ve büyük sermaye sahipleri ile de ilişki kuran sağcı grup, bir yandan da kabine içinde Demirel'e karşı olan ve öteki hükûmet üyeleri hakkında özel kasalarında dosyalar saklayan bazı bakanlarla da uzun süren pazarlıklardan sonra ön anlaşmaya varmıştır.

1969 genel seçimlerinden önce Demirel'i devirerek yerine yıpranmamış, adı çevresinde gürültüler olmamış ve olmayabilecek bir aday tesbitine çalışan «AP sağ kanadı» nın amacı, desteğini aldıkları çevreleri de memnun edebilecek kişiyi arayıp bulmaktır. Demirel'e karşı olanların gücü, hükûmet içindeki ikili oynayanlardan aldıkları istihbarattan gelmektedir. Açık toplantılarda susmayı seçen grup, kapalı kapılar ardındaki toplantılarda Süleyman Hükûmeti'nin bugüne kadar getirdiği başarısızlığının dökümünü yapmaktadır.

AP sağ kanadına göre, Demirel'in devrilmesini gerektiren sebepler şunlardır:

Açık mücadeleden sonuç alamayan Bayar da AP'nin sağ kanadı ile işbirliğine gidiyor.

«Süleyman iktidarının yanlış tutumu sonunda beliren ekonomik buhran, gerek yurttaşı, gerekse sermayeyi güç duruma düşürmüş, protesto edilen tüccarın sayısı onbinlerle söylenmeye başlamıştır. Son Kıbrıs buhranı, AP iktidarının başarısızlığıdır ve bunun da sorumlusu, yanlış politika izleyen Demirel'dir. Orduyu ve halkı savaş havasına sokan Demirel, 180 derecelik dönüş yaparak sorunun barışçı yollardan çözümlenmesi için İnönü'nün yaptığı telkinlere mahkûm olmuştur. Sola ve Türkiye İşçi Partisi'ne açık cephe alınması ve sonunda Çetin Altan'ın dokunulmazlığının bile kaldırılamaması, solun güçlenip gelişmesi sonucunu doğurmuştur. Seçim beyannamesinde vaadedilen «şumullü af» ın sınırlarının çok dar tutulması ve bu konuda muhalefete tâvizler verilmesi, seçmen kitlelerini kırmıştır. Demirel yanlış bir hesabın içindedir. Çünkü her geçen gün gelişen TİP, CHP'den çok AP'nin işçi ve köylü seçmeninden oy alacaktır. Hükûmette yıpranmış ve adları çevresinde çeşitli söylentiler ve ithamlar dolaşan bakanların üzerine kanatlarını geren Demirel, yanlış tutumunda ısrar ederek bütün muhalefeti ve zinde güçleri karşısına almıştır. Demirel, parti içinde tenkit özgürlüğünü kaldırarak, kendisini tenkit edenleri tek tek AP'den attırarak, tavsiyelere kulak asmayarak ileride belirecek çözümlenmesi güç problemleri bugünden hazırlamıştır.

Demirel'in izlediği yol ve bugüne kadar sürdürdüğü politika hatalarla doludur ve bu yüzden AP parçalanmak üzeredir. Partiyi kurtarmanın tek yolu, tesanüdü sağlayacak bir lider bulmaktır.»

Şimdilik, Demirel'in yerine ikame olunacak ve desteği alınan grupların da benimsediği isim, Necmeddin Erbakan'dır. Erbakan, Odalar Bir-

rarak yüzde yüz Amerikan emperyalizmine bağlı bir sermaye, ağa ve bürokrat sınıfı diktası kurmayı hedef alan bu tutuma karşı meclis içinde ve dışında bütün direnme imkânlarını kullanması en tabii hakkı ve kaçınılmaz tarihi görevidir.

Ne CHP'li başkan vekili İsmail Arar'ın bilerek bilmeyerek AP çoğunluğuyla anayasayı ve içtüzüğü çiğneme bahasına aldığı saptırıcı kararlar, ne muhalefette göründükleri halde gerçekte aynı sermayeci çevrelere bağlı olan öteki siyasi teşekküllerin renksiz tutumları, Türkiye İşçi Partisini bu tarihsel görevi bütün gücüyle yerine getirmeye çalışmaktan alakoyamayacaktır.»

Evet, artık bütün aldatıcı beyanlarına rağmen CHP'nin içyüzü açık seçik ortaya çıkmıştır. CHP, iyi niyetli bir avuç insanın gayretleri bir yana, bütünüyle egemen sınıfların hizmetinde ve emekçi halkın sosyalist hareket'nin karşısındadır. TİP'in temsil ettiği emekçi sınıf ve tabakaların parlamentoda söz ve karar sahibi olmaması için elinden gelen gayreti esirgememektedir.

Ama, tenezzül ettiği bu küçük oyunlar, CHP'yi kaçınılmaz çöküşünden kurtarmak şöyle dursun, ona doğru daha büyük bir hızla sürükleyecektir.

Yalnız kalmak

Yaşar Kemal

Lâf ebeleriyle, yalnız sözün tadını çıkarmak için konuşanlarla cebelleşmek zor iştir. Deveye hendek atlatmaktır. O adamların kafasına hiç bir gerçeği sokamazsın. Zaten dertleri de gerçeğe varmak değildir. O sadece konuşsun yeter ki, yeter ki dinleyecek bir tek kişi bulsun. O kendisiyle doludur. Kendi benini doyurmaktır her eylemi. Kendi beni nasıl, nerede doyarsa o oradadır. Bizim politikacılarımız arasında böylelerinden çok var. Onlarla dipsiz başsız tartışmak sonuçsuz bir şeydir. Türkiyede de iş yapma dururken tutturmuşlar bir devrim taktiğidir, gidiyor. Ben uzun bir süredir izliyorum hepsi aşağı yukarı aynı şeyi söylüyor. Ama öyleyse niçin bu devrim stratejisi sözü sürüp gidiyor? Niçin tartışma bu kadar uzayıp gidiyor?.

Örneğin Türkiye İşçi Partisinin programında var. Açık seçik yazılı.. Programda diyor ki, yan tabakalardan da emekçiler yardım görmeliler, görebilirler. Türkiye İşçi Partisi yan tabakaların yardımını sağlamayı çok istiyor. Her sözcüsü bunu her yerde tekrarlıyor. Fakat bu hiç söylenmemiş gibi, programda hiç yazılmamış gibi, adam çıkıyor, diyor ki, Türkiye İşçi Partisi strateji yanlışlığı yapıyor, ara tabakalara önem vermiyor. Bunu günlerce aylarca söylüyor. Yeni bir şey bulmuş gibi, Türkiye'yi kurtaracak bir politik yenilik bulmuş gibi. Adamın karşısına geçiyorsun, bak arkadaş diyorsun, işte program, bak ne yazıyor yan tabakalar için ...Madde madde gösteriyorsun. Bak arkadaş, diyorsun şu sözcü şunu şurada yazdı, şurada söyledi.. Hiç aldırmıyor, duymuyor. Habire konuşuyor, yazıyor, yan tabakalar önemli, önemli ama yanlış yoldaki Türkiye İşçi Partisi bu doğru yolu göremiyor... ...Benim aklım kesti, bazı kimselerin işi gücü yok, lâf ebeliği yapıyorlar Bir de antiemperyalist savaş stratejisi var. Beş aşağı beş yukarı orda da herkes aynı şeyi söylüyor. Üstelik antiemperyalist savaşı bu çağda yalnız Türkiye veriyor değil.. Aşağı yukarı her geri kalmış memleketin de bu savaşta koşulu aynı. İkinci sömürgeciliğe karşı geri kalmış bir memlekette hangi sınıf döğüşüyor, döğüşen sınıfa hangi tabakalar yardım ediyor, apaçık, her şey gün gibi ortada. Bilinmemiş, duyulmamış, görülmemiş, hiç kimsenin aklının ermeyeceği bir gerçekmiş gibi bunu da pişirip kotarıp ortaya sürmek... Ben bilirim, hiç kimse bilmesin aşağılık duygusu ardına sığınmak.. Neyse o onların bileceği bir iş. Bunca yıllık deneylerimle ben bir şey öğrendim: Toplum bir dahidir. Hiç kimseyi yutmaz. Herkes namusu, yüreği, kafası ve gönlü kadar ortada kalır. Çalışkanlığı ve bir kavgaya yüzde yüz canını koyduğu kadar. Toplum bir yutar gözükür, iki... Üçüncüsünde insanı tepetaklak ediverir. Sol kavga, insan soyunun bu en kutsal kavgası kir götürmez... Arınmış bir yürekle yola çıkmayan mutlâka tökezler.

Aslolan örgüttür bu kavgada. Bunun üstünde de lâf ebeliği gerekmez. Örgütü bir iki kişi yapmaz, bir bütün yapar. Bir gelenek, bir aşama yapar. Çürüklüğünü sağlamlığını bir iki kişinin sırtına yükleyemezsin.

Gençliğimdeydi, bir polis şefiyle karşılaşmıştım, beni sıkıştırıyorlardı, bir örgüt içinde miyim, ya da değil miyim. Polis Şefi zeki bir adamdı. Benden iş çıkmayacağını anlayınca bana öğütler vermeye başladı. Vatan millet Sakarya edebiyatına veryansın ediyordu. Bir ara:

«Siz köylülerin hepiniz sosyalist olsanız bana vız gelir,» dedi. «Bütün Türkiye teker teker sosyalist olsa bana vız gelir. Yeter ki iki kişi bir araya gelip bir teşkilât kurmasınlar.»

Çok gençtim. O gün bu gündür bu söze mim koydum ve üstünde düşündüm. Örgüte vurmak, ona izin vermemek her şeyi hallediyordu onlar için. Bunca yıl emekçi örgütüne bunun için izin vermemişlerdi. Bunun için örgüt bir yalan, bir iftira, inanılmaz bir kötü propaganda ateş çemberine alınmıştı. Bunun için emekçi örgütü karşısında düşmanlar kuduruyorlar, deliriyorlardı. Hep örgüt, hep örgüt...

Bunun için ister adı sola çıksın, ister sağa, kim örgüte saldırıyor, ister dolaylı, ister cepheden, o emekçilerin düşmanıdır. İster İşçi Partisi'nin içinde olsun, ister dışında, kim örgüte zerre kadar zarar veriyorsa, çünkü aslolan örgüttür, o emekçilere düşmandır yada yanıltılmıştır.

Döne döne döğüşmek diye bir söz var dilimizde. Emekçiler, gerçek emekçi dostları bu döğüşte yalnız kalacaklardır. Döğüş büyüdükçe, iş sıkılaştıkça yalnız kalacaklardır. Bir gözden bir göze vefa yoğ imiş, sözü gittikçe gerçekleşecektir. Örgüt fazlalığını döke döke gidecektir. Bu hep böyle olmuştur.

Türkiye koşullarındaki bir memlekette bir emekçi örgütünün Türkiye İşçi Partisi haline gelebilmesi, getirilebilmesi çok zor bir iş. Onun için örgütümüzün üstüne titremeliyiz. Bu büyük talihi tepmemeliyiz. Ve örgütümüzün yöresinde demir demir kenetlenmeliyiz.

DEMİREL JOHNSON İLE
(Vâdesi doluyor mu?)

liği Genel Sekreteridir ve Türk ekonomisinin tamamen büyük kapitalistlerin kontrolü altına girmesini öngören Sanayii Teşvik Kanunu Tasarısı'nın hazırlayıcılarındandır. Bu yüzden, sermaye çevrelerinin büyük desteğine sahiptir. Ancak, AP'nin sağ kanadı, Erbakan üzerinde sonuna kadar israr etmiyecek, diğer grupların aday teklifleri üzerinde de müzakere kabul edecektir.

• Sükân sağ kanat hakkında Demirel'e rapor veriyor

Fakat muhakkak olan şudur ki, AP içinde Demirel'e karşı olan sağ kanad, Demirel'in sıfırdan iktidara gelişini sağ-

recektir. Sağ kanad, Demirel'i layan yol ile Demirel'i devidevirebilmek için muhalefetin de yüzde 80 desteğini sağlıyacağını hesaplamaktadır.

AP içindeki karşı grubu ve muhalefeti küçümseyen Demirel, bir açmazda bulunduğunun pek farkında değildir. Çünkü kendisini çok güçlü ve başarılı bir parti lideri, bir başbakan zannetmektedir.

Meclis içtüzüğünün 89. maddesinin ve Seçim Kanunu'nun değiştirilmesinden sonra genel seçimlerde ezici çoğunlukla tekrar iktidara gelerek anayasayı değiştirebileceğini hesaplayan Demirel, mahalli seçimler arifesinde sol cepheyi tam anlamıyla karşısına alıp şu plânı uygulamayı düşünmektedir.

Çetin Altan'ın dokunulmazlığını kaldırdıktan sonra, Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nu çıkartmak ve TİP'in kapatılmasını sağlamak için harekete geçmek...

Demirel'in karşısındaki sağ kanada göre, bu hesap yanlıştır. Çünkü, parlamentodaki 600 sandalyenin 1969 seçimlerinde 500'ü ele geçirilirse bile, anayasayı değiştirmeğe kalkışmak, gereksiz ve tehlikeli bir davranıştır. (Tabii, Bayar ile yapılan pazarlıkta bu konuda hiç söz edilmemişti.r) Anayasayı değiştirmeye teşebbüs etmek yada değiştirmek, yarardan çok zarar getirecektir. Çetin altan'ın dokunulmazlığının yeniden kaldırmasına ve terör kanunun çıkartılmasına çalışmak, ancak genel seçimlerden sonra ele alınacak konulardır.

İçişleri Bakanı Sükan, Demirel'e verdiği son raporunda eski DP'lilerin ve AP sağ kanadının temasları ile ilgili geniş bilgi vermiş, sağ kanadı başarısızlığa uğratacak tedbirler alınmasını tavsiye etmiştir. Sukan'a göre yapılacak iş, bütçenin parlamentodan geçişinden hemen sonra kabinede revizyona gidilerek başarısız ve adı çevresinde çok söz edilip yıpratılmış, sermayenin ve işadamlarının sempatisini yitirmiş bakanların yerine sağ kanadın liderlerinden en az üç kişinin getirilmesi, karşı cepheyi yıkacak, hiç olmazsa bir süre için çalışmalarını durduracak ve işbirliği yapılan çevreleri kuşkuya düşürecektir.

• Amerika şimdilik seyirci kalmayı tercih ediyor

Partili partisiz her grupa hoş görünme çabasındaki Sükan'ın sol için Demirel'e tavsiyesi ise şöyle özetlenmektedir:

«Genel seçim arifesine kadar Temel Hak ve Hürriyetleri Koruma Kanunu'nu çıkarmamak en yerinde davranıştır. Çünkü, yürürlükteki mevzuat şimdilik yeterlidir. Sonra basın eskisi gibi tevkifler üzerinde durmamaktadır. Bunun sayısı örnekleri vardır. Basını kuşkulandırmadan aynı tempo ile solu yıldırmak mümkündür.

Seçim arifesinde parlamentodaki bağımsız grup ile YTP'den, GP'den, CKMP'den ve MP'den çok sayıda milletvekili ve senatörü vaadlerle AP saflarına aldıktan sonra her türlü kanunu kolaylıkla ve sızıltısız çıkartmak mümkündür.»

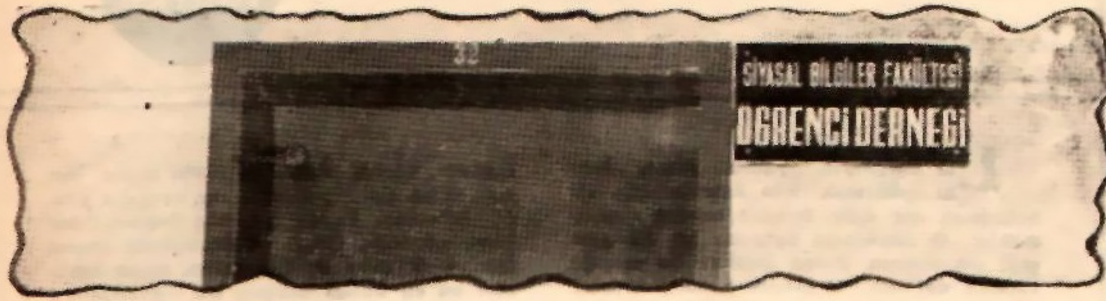
Ancak, her şeyin en iyisini kendisinin bildiğine inanan Demirel'in raporda yer alan tavsiyelere pek kulak asacağı sanılmamaktadır.

Kaldı ki, Amerika AP sağ kanadına «evet» diyecek olursa, ki diyecektir. Demirel'in bu tavsiyelere kulak asması da mukadder sonucu değiştirmeyecektir.

Amerika'nın Türkiye'deki statüye benzer statülerin hâkim bulunduğu ülkelerdeki tutumuna bakılacak olursa, yıpranmış ve tehlikeyi getirebilecek kimselerin karşısına çıkanları Sam Amca'nın desteklediği, hiç olmazsa olup bitenlere seyirci kaldığı görülmektedir. Amerika, belki de, mevcut ve gelişmekte olan antipatinin güçlenmesine meydan vermemek için AP sağ kanadını açıktan açığa desteklemeyecektir. Fakat olaylara seyirci kalmasının kendisi bakımından hiçbir sakıncası yoktur, üstelik bu da bir çeşit desteklemedir.

Bu durumda yapılacak iş Demirel'in devrileceği tarihi beklemektedir. Bu tarih ise, ya AP Büyük Kongresi'nin yapılacağı tarihtir yada kongreden sonra tesbit edilecektir.

SBF'li iki genç Mülkiye Dergisi'nde çıkan yazılardan dolayı tutuklandı

MÜLKİYE'YE BASKI!

ULUÇ GÜRKAN VE TURGUT BALTA
(Devrimciler için mecburi durak: Hapishane!)

Gazetecilerden sonra, yüksek öğrenim gençliğine karşı girişilen baskı da son haddini bulmuş ve geçen hafta Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan ile Mülkiye Dergisi Sorumlu Yazıişleri Müdürü Turgut Balta, dergide yayınlanan bir yazıdan dolayı tutuklanmışlardır.

Tutuklanmaya sebep olan yazı, Mülkiye Dergisi'nin 4 Kasım 1967 tarihinde yayınlandığı halde, üç aydan beri hiçbir işlem yapılmamış bulunuyordu. Ancak, yukarıdan verilen bir emirle, üç ay sonra polise iki gencin yakalanması için emir verilmiştir.

Son zamanlarda, hukuk kurallarını hiçe sayarak, savcılığa ifade vermeye çağırılan gazetecileri sabah karanlığında evinden aldırıp götürmeyi adet haline getiren Ankara Birinci Şube Müdürü 29 Ocak pazartesi sabahı Gürkan ile Balta'yı yakalamak üzere sivil polisleri görevlendirmiştir. Sabah saat 7.30'da Siyasal Bilgiler Fakültesi Yurdu merdivenlerini tırmanan sivil polisler, beşinci kattaki dokuz numaralı odanın kapısı önünde durmuşlardır. Üzerinde **«Uluç»** yazılı kapıyı vurmaya dahi lüzum görmeden içeri giren polisler, **«Uluç Gürkan siz misiniz? Hemen kalkıp giyinin, savcılığa kadar bizimle geleceksiniz** demişlerdir. Bu ani baskın karşısında şaşıran Siyasal Bilgiler Fakültesi Öğrenci Derneği Başkanı Uluç Gürkan, o gün sınavı olduğunu söyleyerek **«İzin verirseniz, zaruri ihtiyaçlarımı gidereyim, traş olayım ve giyineyim»** demiştir. Buna karşılık, gazetecileri evde bulamayınca eşlerini azarlamayı yiğitlik sanan Birinci Şube Müdürü Nazmi İyibil'in has adamlarının cevabı şöyle olmuştur:

«Ne lüzum var zaruri ihtiyaçları gidermeye? Giyinmek de, traş olmak da istemez. Şu kazağı giy, bir de yüzünü yıka, gidelim... Daha işlerimiz var...»

Bu arada, ani baskının yarattığı şaşkınlık yüzünden, Uluç'un aklına, kendisini savcılığa çağıran bir yazılı belgenin mevcut olup olmadığını sormak gelmemiştir.

Bir ekip Uluç'u götürürken, bir diğer polis ekibi de, Mülkiye Dergisi'nin Sorumlu Yazı İşleri Müdürü ve birinci sınıf öğrencisi Turgut Balta'yı evinden alarak adliyeye doğru yola çıkmıştır.

Ankara savcılarından Vahdi Göğüş, iki gencin ifadelerini almış, Uluç Gürkan ile Turgut Balta, sorgularında, yapılan işin usulsüz olduğunu söylemişler, sınava girecekleri için işlerinin bir an önce tamamlanmasını ve salıverilmelerini istemişlerdir. Fakat, sonuç, hiç de gençlerin düşündüğü gibi olmamıştır.

Çünkü Mülkiye Dergisi'nin 5. sayfasındaki **«Başkanımızdan»** ve 11. sayfasındaki **«Lâtin Amerika'da Devrimci Hareketler»** başlıklı yazılarda Türk Ceza Kanunu'nun mahut 142. maddesine göre suç işlendiği öne sürülmektedir. Ve bu iddia ile savcılığın mahkemeye sevkettiği gençler Üçüncü Sulh Ceza Mahkemesi'nde tutuklanarak Ankara Merkez Cezaevi'ne gönderilmişlerdir.

Olup bitenleri yakından izleyen Ankara Merkez Cezaevi yönteicileri, yeni yeni konukların geleceğini bildikleri için, çok önceden gerekli hazırlıkları yapıp hapishanenin Demirel Bulvarı'na nazır Hilton'unda boş yatakları önceden hazırlamışlar, yeni konukları burada ağırlamışlardır!

Uluç ve Balta'nın başına gelenler bununla da bitmemiştir. İfadeleri alınırken yakapaça savcılığa getirildikleri ve sınavlarından alakonuldukları için savcı ile tartışan gençler aleyhine **«görevli memura görevi başında hakaretten»** de dâva açılmıştır.

Olay kısa zamanda gençlik kuruluşları ve fakültelerde duyulmuş ve şiddetli tepki yaratmıştır. Çünkü, gençlik liderleri bilmektedirler ki, bugün Uluç ve Balta'nın başına gelenler, ergeç kendilerinin de başına gelecektir.

Çünkü devr-i Süleyman'da hapishaneler artık devrimciler için mecburi durak haline gelmiştir...

Yağma

• Milletin parası sağcı derneklere haraç veriliyor

Geçen yıl olduğu gibi bu yıl da İstanbul il bütçesi il genel meclisinde görüşülürken milletin parası, sağcı derneklere haraç olarak yedirilmiştir.

Bilindiği gibi evvelce vilâyet bütçesinden derneklere ayrılan yardım fonu sadece 500 bin lira olduğu halde, AP'lilerin oylarıyla önceki yıl 3 milyona, geçen yıl 5 milyona, bu yıl ise 8 milyona çıkartılmıştır. Derneklere yardım faslında ise, aslan payını sağcı dernekler almıştır.

1968 bütçesinde sadece cami ve kuran kursu yaptırma derneklerine tahsis edilen miktar 603.500 lira'yı bulmaktadır. Başlangıçta komünizmle mücadele derneklerine yardım edilmemesi kararlaştırıldığı halde, son anda AP'lilerin oylarıyla bütçede değişiklik yapılarak bu derneklere de 25 bin lira ayrılmıştır.

Yine sağcıların kontrolunda bulunan İstanbul Fetih Cemiyeti'ne 25.000, İlim Yayma Cemiyeti'ne 50.000, aynı cemiyetin Sağmalcılar şubesi'ne 25.000 lira tahsis edilmiştir.

Öğrenci derneklerine doğrudan doğruya tahsis yapılmamış, fakat ihtiyaçları nisbetinde tevzi ve takdiri valilikçe yapılmak üzere valilik emrine 200.000 lira tahsis edilmiştir.

Ne var ki, uygulamada bu gibi fonların devrimci kuruluşlar emrine verildiği şimdiye kadar görülmemiştir. Muhakkak ki bundan da sağcı öğrenci kuruluşları yararlanacaktır.

Diğer derneklere yardım dağıtımında da büyük adaletsizlikler vardır. Nitekim, vatandaşın sağlığını korumak için mücadele eden bir Türk Kanser Derneği'ne sadece 5 bin lira verilirken; İl Genel Meclisi Üyesi AP'li Halide Ahıska'nın başkanı bulunduğu Türk Anneler Derneği'ne de aynı miktarda yardım yapılmıştır.

Bütçenin mecliste görüşülmesi sırasında AP'li üyelerle muhalif üyeler arasında sert çatışmalar olmuş, CHP'li Ayhan Yetkiner, **«hayır derneklerine ceplerinden beş lira vermeyenler, millet kasasından yüzbinleri mensup oldukları teşekküllere saçıyorlar. Halbuki bu para ile yolsuz köylere yol, ışıksız köylere ışık, okulsuz köylere okul sağlanabilirdi. Vicdanlarınıza sesleniyorum. Bu fakir milletin parasını çarçur ederek partizanlık kapılarını tekrar açmayınız»** demiştir.

Bu uyarmaya rağmen, AP'liler Yağma Hasanın böreğini yağma edercesine milletin parasını mutlu azınlığın çıkarlarına hizmet edecek derneklere bölüştürmüşlerdir.

BEYİN SALATASI

Son günlerde Bülent Ecevit, CHP denen Zekeriya sofrasının baş taamı oldu. Bu işin sofracılığını da Damad-ı Şehriyâri, Metin Toker Bey üzerine aldı. Kendisi 30 Ocak günlü Milliyet'de buyuruyor ki:

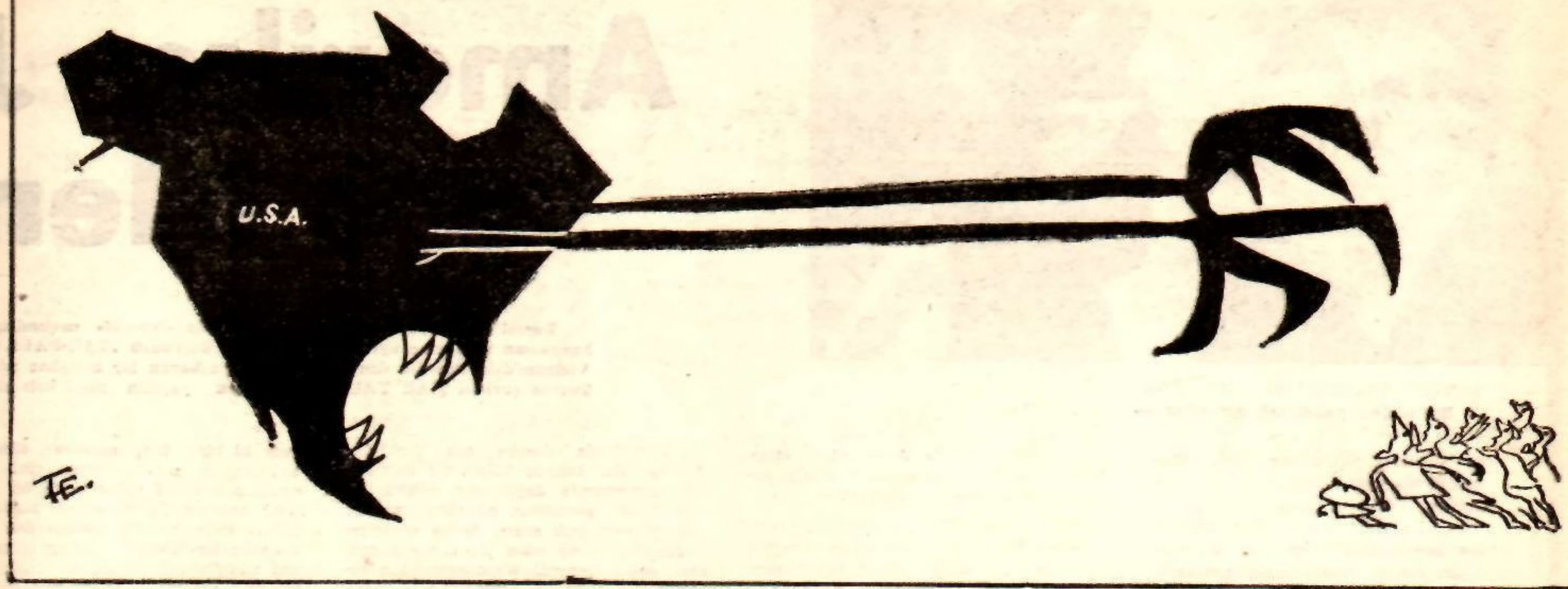
Saman ateşine benziyen bir alevden sonra Ortanın Bolu bir tek adım ileri gitmemiş, üzerinde şu NATO sorunu hariç, zerrece kafa yorulmamıştır. Düşünmek lâzımdır ki, «Aydınlar Partisi» CHP'de hâlâ bir araştırma bürosu korulamamış ve onun başına bir «düşünen beyin» getirilmemiştir. Türkiye'de, tam Ortanın Solunda, Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Sosyal, Atillâ Karaosmanoğlu, Şerif Mardin ve saire gibi pırıl pırıl beyinler varken...

CHP'nin uzun kurban listesini herhalde bilen bu sözü geçen arkadaşlar, şu fıkranın da yabancısı olmasalar gerek: Tilki Kardeş, adı ve kendi lâzım bir hayvancağıza yanaşmış. İnsanların elinden çektiği çileleri sayıp dökerek, zavallıcığı hayvanlar âlemine göçmeğe kandırmış. Ve ilk iş olarak, tabii, Hayvanların Sultanı, Aslan'a takdim edilmesi gerekmiş. Aslan'ın inine girer girmez, Sultan bir pençede indirmiş yere hayvancağızı. Çok da aç olduğu için, eti kaba yerlerinden yemeğe başlamış. Bu arada Tilki Kardeş de kurbanın beynini mideye indirmiş. Aslan ilk açlığını bastırıp, daha lezzetli, daha ince parçalardan da tatmağa kalkınca, beynin yerinde yeller estiğini görüp, gazaba gelince, Tilki Kardeş: A, Sultanım, demiş, beyni olsaydı zaten, sizin yanınıza gelir miydi hiç!

Beyinli olduğu müsellem bulunan bu arkadaşlarımızın CHP'ye «beyinlik!» etmeğe yanaşmıyacaklarını kestirdiğimizden, içimiz rahat... Ama bu Metin Toker ne acayib adam, değil mi!. İnönü'ne damat oldu, iyi, güzel, Allah mesut etsin!... Ama, bakın, şimdi de tutmuş, Millete damatlık etmeğe kalkıyor!...

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

1968 BÜTÇESİ

Prof. Sadun AREN

1963 yılından, yani 5 yıllık plânlar yapılmağa başlandığından beri **hükümetler her yıl, yalnız bütçeyi değil, fakat** bunun yanısıra kapsamı daha geniş olan, **«Yıllık Program»ı da** hazırlamakta ve yayınlamaktadırlar. Bu iki döküman birarada hükümetin o yılki icraatını göstermektedir. Bundan ötürü, bütçeyi incelerken yıllık programı da daima gözönünde tutmak lâzımdır.

Bilindiği gibi Adalet Partisi iktidarının temel iktisadi görüşü millî ekonomide kapitalizmi, yani özel sektörcülüğü ve özel teşebbüsleri hâkim kılmaktır. Buna paralel olarak yıllık programda ifadesini bulan kalkınma tedbirleri müteşebbis yetiştirmek ve bunun için de müteşebbislere çeşitli avantajlar sağlamaktan ibarettir.

Özel sektörü teşvik adı altında müteşebbislere sağlanacak bu avantajların başında vergi hasılatından bunlara bir miktar kaynak (para) devretmek gelmektedir. 1968 yılında bu suretle devredilecek para miktarı 347 milyon liradır.

Bu kaynak devri işi, özel sektöre sağlanan avantajların sadece biri ve sadece en göze batanıdır. Bunun dışında, vergi indirimleri, kredi kolaylıkları, döviz tahsisleri ve müteşebbislerin aşırı kârlar yapmalarına imkân sağlamak gibi daha birçok teşvik tedbirleri de yürürlüktedir.

Açıktır ki özel sektöre dolaysız ve dolaylı olarak sağlanan imkânlar kamu sektörünün kaynaklarını daraltmaktadır. Ayrıca, eğitim ve sağlık gibi konularda bile **«herkes kendi başının çaresine bakmalıdır»** şeklindeki özel sektörcü zihniyet hükümetlere hakimdir. İşte bu nedenlerden ötürü, devlet bütçeleri bücür kalmaya mahkum olmuşlardır.

Gerçekten, 1961'den 1966'ya kadar gayrisafi millî hasıla cari fiatlarla %67.7 oranında arttığı halde Genel Bütçe sadece %64 oranında artmıştır. Oysa, bilindiği gibi, toplumsal ihtiyaçların hızla artması, bütçe harcamalarının millî gelirden daha büyük hızla artmasını zorunlu kılmıştır. Nitekim bu durum Maliye biliminde yerleşmiş bir eğilim, bir prensip olarak kabul edilmiştir.

Bütçedeki nisbi küçülme 1968'de daha da artmıştır. Gerçekten, 1968 bütçesindeki artış %13,3 oranındadır. Ancak bu görünüşte bir artıştır. Hizmet gücündeki gerçek artışı bulabilmek için, bundan, personel ücretlerine zam yapmak için konulmuş olan 400 milyon lira ile mahalle bekçileri ücretlerinin Bütçe kapsamına alınmasından doğan 105 milyon lirayı çıkarmak lâzımdır. Bu çıkartma yapılınca artış oranı %10,7'ye düşmektedir. Ancak bu oran da gerçek durumu göstermez. Bundan da, yıl içindeki muhtemel fiat artışlarını düşmek lâzımdır. İnsaflı bir tahminle fiat artışlarının %6 oranında olacağını farzedersek, Bütçenin reel hizmet gücündeki artış sadece %4,7 oranında kalır ki, bu, plânlanmış olan %7'lik millî gelir artışının çok gerisindedir.

Kaldı ki ,mesele sadece Bütçenin tümünün küçüklüğünden ibaret de değildir. Ödeneklerin çeşitli hizmetler arasındaki dağılışı da çok kötüdür.

Gerçekten bugün herkesin tartışmasız olarak kabul ettiği toplumsal önceliklere göre, eğitim ve sağlık hizmetlerinin birinci sırayı almaları lâzımdır. Bu prensibin gerçekleşmesinin belirtisi, eğitim ve sağlık bütçelerinin, bütçenin tümüne nazaran daha hızlı artmalarıdır. Anlaşılacağı üzere, bu takdirde, Eğitim ve Sağlık Bütçelerinin Genel Bütçe içindeki payları artar.

Oysa ilişik tablodan anlaşılacağı üzere, 1963'ten beri bu hizmetlerin paylarında hemen hiçbir artış olmamış ve tersine 1968'de düşüş olmuştur. Zaten yetersiz olan Eğitim ve Sağlık durumumuzun, bu bütçe anlayışı ile iyileştirilmesi şöyle dursun daha da kötüleşmesinin önlenebileceği çok şüphelidir.

Bütçenin resmî açığı 500 milyon liradır. Oysa, ayni Hükümet tarafından ve ayni zamanda hazırlanmış olan yıllık programdaki gelir tahminleri esas alınırsa, açığın 1.117 milyon lira fazlasıyla 1.617 milyon lira olması lâzımdır. Ancak, gelir tahminlerinin samimiyeti ve sıhhati hakkında burada tartışma yapmayı gereksiz buluruz. Bizce daha önemli olan mesele, bütçenin değil, fakat bütün ekonominin genel dengesidir.

Fiatlardaki devamlı artışın (enflasyon) ve dış ödemelerdeki sıkıntıların açıkça ortaya koyduğu üzere, bu denge bozuktur. Bu bozukluğu düzeltmek için hiçbir ciddi tedbir de alınmamıştır. Bu yüzden önümüzdeki yılda enflasyon daha şiddetlenecek, dış denge daha da bozulacak ve belki 1958'de olduğu gibi yeniden bir devalüasyona ve stabilizasyona (faaliyetleri kısma ve işsizlik yaratmaya) gitmek zorunluğu doğacaktır.

EĞİTİM VE SAĞLIĞIN BÜTÇE İÇİNDEKİ PAYLARI

	Eğitim	Sağlık
	%	%
1962	14.5	4.2
1963	14.5	4.0
1964	14.3	3.7
1965	13.9	3.6
1966	14.1	3.9
1967	14.7	4.3
1968	14.5	4.0

NOT : 1962 - 65 yılları kesin, diğerleri bütçe tahminleri.

Kaynak : İstatistik Yıllığı 1964/65 ve bütçeler.

Amerika Je
suçu işlemi

Russel Mahkemesi'nin Amerika hakkında «Jenosid» suçundan dolayı hazırlayan mahkeme üyesi, ünlü Fransız düşünürü JEAN-PAUL SARTRE Vietnam'daki insanlık dışı fiillerini ortaya koyan bir mülâkat vermiştir. Türkçe çevirisi ŞİAR YALÇIN tarafından yapılan mülâkatı okurlarım

SARTRE AMERİKA'YI SUÇLUYOR
— Bir milleti yoketmek istiyorlar —

● Vietnam Savaşı'nın artık bilinmedik bir yanı kalmadı gibi geliyor insana. Yüzlerce tanık ifadeleri ve hikâyeler yayınlandı. Amerikalıların kendileri bile samimi davrandılar. Güney Vietnam'da gazetecileri isteyerek kabul ediyor ve uzun uzadıya, vicdan huzuru ile, Vietnamlıların direnmesini kırmak için kullandıkları yeni silâhlar hakkında izahat veriyorlar. Vietnam savaşı, olayların mahallinde filme alındığı ve her gün televizyon ekranlarında gösterildiği ilk savaş belki dünya tarihinde. «New York Times»da hemen her gün işkenceye tâbi tutulan - tabii hep başka bir Vietnamlı tarafından - bir Vietnamlıyı gösteren «cür'etkâr» bir resim çıkmaktadır. Bütün bunlar, olaylardan günü gününe ve sadakatle haberdar edilen bir kamuoyu önünde, güpe gündüz ve apaçık yönetilen bir savaş hissini vermektedir.

«Russell Mahkemesi»**nin ilk celsesi, Amerikan tecavüzünün şartları ve Birleşik Devletleri seferi kuvvetlerinin bazı metotları hakkında kamu oyunu aydınlatmıştı. Sizden şunu sormak istiyorum: ikinci celse sırasında bilmediğiniz daha ne gibi şeyler öğrendiniz?**

— Bir çok şeyler **öğrendik** fakat, daha önemlisi, bazı şeyleri **anladık**. Bilhassa şunu anladık ki, bundan daha az samimi ve daha iki yüzlü bir savaş görülmemiştir. Hiç bir zaman kamuoyu bir çarpışmanın teferruatından bu kadar iyi haberdar edildiği halde, onun gerçek anlamı konusunda bu kadar karanlıkta bırakılmamıştır.

Kopenhag'da çok garip bir şey oldu. Buraya gelirken hepimiz jenosid sorununun bahis konusu edileceğini biliyorduk ve işin başından beri bunun üzerinde tartışmıştık. Fakat şunu söylemeliyim ki bu tabir bir çoğumuzu tedirgin etmişti. **«Bir milletin yok edilmesi»** demek olan geniş anlamında bu tabir müphemdir, ve denilebilir ki insanın yeryüzünde var olmasından beri jenosid eksik olmamıştır. Hukuki anlamda ise, iki Cihan Harbi sırasında Lemkin tarafından, bazı katliâmlar vesilesile ortaya konulmuş olan bu kavram, milletlerarası bir toplantı tarafından ilk defa olarak 1948 yılında, Hitler tarafından Yahudilere karşı girişilen sistematik imha hareketine benzeyen her teşebbüsü peşin olarak mahkûm etmek için kabul edilmişti.

Ben bile, Vietnam işinde bu büyük lâfa baş vurmanın yararlı olup olmadığını kendi kendime sormuştum. Bu kadar ileri gitmenin ne lüzumu vardı? Bunu kanıtlayacak durumda olduğumuza göre, Amerikalıların işkence yaptıklarını, bitkileri imha ettiklerini, aile yapısını parçaladıklarını ve çeşitli savaş suçları işlediklerini tesbit etmek yetmez miydi? Arkadaşlar ta Paris'ten bize telefon ediyor ve şöyle diyorlardı: **«Her halde jenosidi kabul etmeyeceksiniz, değil mi. Aşırı gitmiş olursunuz.»**

Fakat sonradan, tanık ifadeleri önümüze yığıldıkça, bu harbin gerçek yüzü önümüze serildikçe -çünkü ne de olsa pek çok şeyler öğrenmiştik- Vietnam'da cereyan eden olayları tanımlamak için -aşırı veya değil- jenosid kavramından başka bir kelime bulunmadığını anladık. Başlangıçta bu konuda en ılımlı ve çekimser olanlar da ötekiler gibi kanaat getirdiler.

● Amerikalıların Vietnam'da yaptıkları ile, geçmişte başka yerlerde «topyekûn savaş»**lara girmiş başka orduların yaptıkları arasında bir fark var mıdır? Müttefikler İkinci Dünya Savaşında Dresden ve Hamburg'u yerle bir ettikleri zaman, kimse jenosid diye bağırmamıştı. Oysa ki, maksat mümkün olduğu kadar çok Almanı öldürmekti.**

— Aşağı yukarı aynı kuvvette milletler arasındaki **«topyekûn savaş»** ta jenosidden bahsedilemez, çünkü yok olmak riskleri, hiç değilse balşangıçta, iki taraf için eşittir. **«Topyekûn savaş»** ta sivil halk ile askerler arasında artık fark gözetilmiyorsa, bu bütün halk savaş gayretine katıldığı ve onu benimsediği içindir. Örneğin, 1914'de bunu gördük: sendikacılar, sosyalistler barış için mücadele etmiş olmalarına rağmen, derinden gelen bir dalganın etkisi ile ötekiler gibi **«Berlin'e!»** diye bağırarak cepheye koşmuşlardır. Ve sivil halk da askerler gibi düşündüğü için, düşman ikisini aynı sepete koymuştur. Fakat tehdit karşılıklı idi. Saldıran millet tehlikeyi göze alıyordu. Hitler Almanyası Avrupayı kasıp kavurdu, fakat atıldığı macerada kendisi de mahvolabilirdi — ve nitekim oldu. Amerika Birleşik Devletleri, Sovyet Rusya'yı atom bombaları ile yok etmek teşebbüsüne girişebilir, fakat Sovyetlerin mukabelebilmisilinin kendilerinden de on milyonlarca insanın canına mal olacağını bilirler. Bu çılgınlığı yapsalar bile, hareketleri jenosid kavramına girmez, çünkü jenosidin söz konusu olabilmesi için tasarlanmış, rizikosuz, tek taraflı bir imha hareketi gereklidir.

Bunun örnekleri vardır. Yahudilerin Naziler tarafından yok edilmesi gerçek bir jenosiddi. Aynı şekilde, harbin sonunda tatar halkının Sovyetler tarafından tasfiyesi de jenosid niteliğindedir. Stalin, haklı veya haksız olarak, Tatarların Almanlarla iş birliği yaptığına inanmış ve tutuklamalar ve kitle halinde sürgünler yolu ile hepsini **«likide»** etmiştir.

XIX. yüzyılda, müstemleke harpleri de küçük çapta jenosid'ler yaratmıştır. Fakat bunlar hep şu bakımdan sınırlandırılmıştı ki, kolonyalist devletlerin gerçek amacı mahalli halkı sömürmek, düşük ücretli bir el emeği sağlamak ve bu suretle ucuz ham madde ile pahalı mamûl eşya arasında bir kolonyal mübadele sistemi kurmaktı. **Emeğin ücretini düşürmek için belirli bir nüfus kalabalığına ihtiyaç bile vardı, ve bu yüzden fazla insan öldürmekten çekinilirdi.**

Vietnam'da durum çok farklıdır. Amerikalılar burada klâsik bir müstemleke durumunda değillerdir, çünkü savunulacak ekonomik çıkarları ya hiç yoktur, veya pek azdır. Savaş amaçları hammadde ihraç eden bir pazar kazanmak değil, General Westmoreland'ın geçen Ekim'de açıkça söylediği gibi, Asya kıt'asında bir askeri üs muhafaza etmek ve bütün dünyaya **«gerilla harbinin bir şey kazandırmadığını»** isbat etmektir. Bu perspektif içinde, Amerikalıların Vietnamlıların kendilerine ihtiyacı yoktur. Kendisine mukavemet edenlere karşı girişebileceği katliâmı sınırlayacak hiç bir menfaati yoktur. Ve şimdi bütün millet kendisine karşı cephe almış olduğundan, bu memlekete müdahalesinin mantığı onu tam bir jenoside, yani Vietnam halkının hiç değilse teşkilâtlanmış bir grup olarak tasfiyesine sürüklemektedir. Bunu Amerikan yöneticileri söylememektedirler, fakat savaşanlar bunu hissetmekte ve çarpışma bölgesine vardıklarında, sadece görünürde çelişik olan şu iki formülü çabucak benimsemektedirler. Bunlardan birincisi şudur: **«İyi Vietnamlı yalnız ölü Vietnamlıdır.»** Amerikanın görüş açısına göre bu doğrudur, çünkü Güneyli müttefiklerinden bile emin olamamaktadırlar. Saygon Ordusu'ndaki askerin ihanet etmesi daima yüzde elli bir ihtimal dahilindedir. **«Demir Üçgen»** içindeki başarısızlıkla sonuçlanan büyük tarama hareketine giriştikleri zaman, Amerikalılar Vietnam Genelkurmayı'na tek kelime söylemediler, çünkü her an sızmalar olabileceğini biliyorlardı. İkinci formül ise şudur: **«Öldürülen her Vietnamlı bir Vietkong'dur.»** Bu da, birinci formül adına yapılan katliâmları haklı göstermek için kullanılmakta fakat aynı zamanda bütün halkın kendilerine karşı olduğunu zımnen kabul etmektedir.

● Amerikan müdahalesinin mantığı bütün Vietnam halkının yok edilmesine yol açmaktadır, dediniz. Amerikalıların orada yaptıkları gerçekten bu mudur?

— Amerikalıların orada yaptıklarını, Kopenhag'da dinlediğimiz tanıklardan öğrendik. Vietnamlılar tanıklık yaptıkları gibi -ki bunların kesinliğine, dürüstlüğüne, hattâ itidaline hayran olmamak kabil değildir- Amerikalılar da, ve yalnız harp kaçakları değil fakat Vietnam'da müddetlerini doldurup yaptıklarını ve gördüklerini anlatmak için serbestçe ve kendiliklerinden gelmiş olan gençler de dahil olmak üzere, şahitlik yapmışlardır.

Biraz önce **«New York Times»** da zaman zaman çıkan ve Vietnamlılara yine Vietnamlılar tarafından işkence yapılırken çekilmiş resimlerden bahsettiniz. Bu resimlerde hiç bir zaman görülmeyen arkada duran Amerikalı eğiticidir, fakat bu Amerikalı eğitici **her zaman** oradadır. İşkence sistemini bize çok etraflı olarak anlatan, kendisi de işkence etmiş ve başkalarına işkence etmesini öğretmiş olan Amerikalı şahitlerden biri olmuştur. On ay bu işle meşgul olmuş ve bize, âdeta sakin bir şekilde, şunları söylemiştir: **«Ben sıradan bir Amerikalıyım, fakat şimdi anlıyorum ki bir harp suçlusu olmuşum.»** Yaptıklarını bir teknisyen gibi, bir fırıncının hamuru yoğurmanın en iyi yolunu anlatması gibi, anlattı. Mesleki bir iftihar kalıntısı ile **«ötekilerden daha iyi sonuçlar»** aldığını, çünkü Vietnam dilini bildiğini ve bu itibarla fiziki işkencelerle psikolojik baskıları daha iyi ayarlayabildiğini söylüyordu.

Dediklerine göre, harp sahasında, yani yerinde sorgu diye bir şey yokmuş. Vietkong'un kontrolünde bulunan bir bölgedeki köylerden biri işgal edildiği zaman, onu yerle bir ediyorlar ve herkesi -fakat bilhassa ihtiyarları, kadınları ve çocukları çünkü erkekler çok zaman uzakta, savaşan birliklerin yanında gizlenmiş oluyorlar- alıp götürüyorlar. Bütün bu insanlara şüpheli gözü ile bakıyorlar ve hepsini eski **«stratejik köylere»** verilen yeni isim olan **«yeni hayat köylerine»** gönderiyorlar. Bundan sonra içleriden bazılarını, ya Vietkong olarak ihbar edilenleri ya da üzerlerinde silâh bulunmuş olanları sorguya çekiyorlar. Saygon ordusu birlikleri harekâta katılmışlarsa, sorguyu Vietnamlılar idare ediyorlar, fakat daima bir Amerikan subayının kontrolü altında olmak üzere. Bütün tanıklar bu noktada birleşmişlerdir. Gerçi işkence konusunda, muhayyileleri hayli geniş olan Vietnamlıların fazla öğrenecekleri bir şey olmamakla beraber, Amerikalılar onlara, işkencenin etkili olmasının başlıca şartını, yani ıstırabı tedrici şekilde arttırmak san'atını öğretmek için orada bulunuyorlar. Amerikalı tanığımız bize bu konuda şunu söylemiştir: **«Bana yüzü dipçik darbeleri ile ezilmiş birisini getirdikleri zaman, ağzından nasıl söz alabilirdim?»**

Harekâtı Amerikalılar tek başlarına idare ettikleri zaman, tutsakları sorguya çeken ve işkence yapanlar da Amerikalılar oluyor, fakat bu defa mutlâka yanlarında Vietnamlı bir tercüman bulunmak şartile. Bir filmde, yerde sürünen bir Vietnamlının hayalarını kıyasıya ve durmadan tekmeleyen iri yarı bir Amerikalı gördük. Ne şekilde olursa olsun, Amerikalılar daima hazır bulunuyorlar. Vietnamlıların sadece birbirlerine işkence ettiklerini iddia etmek, gerçeğin ancak yarısını dile getirdiği gibi, Amerikada, **«bütün bu insanların vahşi ve hayvan gibi»** oldukları fikrini yaymağa çalışan ırkçı bir yalan kisvesine bürünmektedir.

Bir tutsağa işkence edildikten sonra, konuşmuş olsun veya olmasın, ikinci bir sorguya değer görüldüğü takdirde, Amerikalılar onu hükümet kuvvetlerine teslim etmekte, ve onlar da adamı hapse veya kamplara atmaktadırlar. Burada korkunç ve devamlı şekilde yeniden işkenceye tâbi tutulmaktadır. Örneğin, Poulo - Condor cezaevinde hüküm süren iğrenç sadizm konusunda dinlediğimiz tanıkların ifadeleri ezici ve kahredici bir nitelikte idi.

Esasen savaşçıların pek azı esir edilmektedir. İhtiyarlar ve kadınları topluyorlar fakat Vietkong askerlerini çokluk hemen orada öldürüyorlar. Bir Amerikalı tarafından alınan bir filmde, yaralı tutsakları öldüren askerler gördük.

enosid

iştir!

...diği mahkûmiyet kararı üzerine bir rapor ... Nouvel Observateur Dergisi'ne Amerika'nın ... SERGE LAFAURIE tarafından alınan ve ... sunuyoruz.

Şahitlik yapanlardan birisi anlattı: Bir gün, harekât sırasında yakaladığı dört esiri ne yapması lâzım geldiğini sormuş. **«Başımızdan atın!»** diye cevap vermişler. Adam anlamamazlıktan gelmiş, fakat tutsaklarla birlikte üssüne döndüğü zaman, **«Ne halt edelim bunları!»** diye adamı azarlamışlar ve esirleri Saigon ordusuna teslim etmişler.

Bir şey beni çok etkiledi. Harpten sonra, hatırlarsınız, bizzat Almanlar tarafından çekilmiş olan ve ıztırap çeken veya ölmek üzere bulunan kurbanlarını, gaz odalarına doğru götürülen çıplak Yahudi erkek ve kadılarını gösteren resimleri dehşet içinde seyretmiştik, ve bu bizi, yalnız yöneticilerin değil fakat bu sahneleri neşe içinde filme alan askerlerin de suçluluklarına inandırmıştı. İşte Kopehang'da aynı şeyi gördük. Plc tarafından gösterilen montaj filmi, takdim ettiği fotoğraf ve filmlerin çoğu bizzat Amerikalılar tarafından çekilmiş olmasaydı, imkânı yok gerçekleştirilemezdi. **Şu korkunç sahneyi gördük: bir asker ense köküne iki kurşun sıkarak bir Vietnamlıyı öldürüyor, ve arkasında, bu manzarayı filme alan arkadaşını güldürmek için, bir kurşun da kurbanının makadına sıkıyor.**

Bütün Amerikalı askerlerin bu şekilde eğlendiklerini iddia etmiyorum -bir çokları, bize anlatılanlara göre, kendilerine yaptırılan şeylerden tiksinti duymuşlardır- fakat bazılarında, tıpkı Hitler'in askerlerinde olduğu gibi, yok etmekten kılları kıpırramadan aldıkları zevki görüyoruz.

Her zaman olduğu gibi, geri kalanlar da istemeye istemeye onları izliyorlar. Genç bir Amerikalı zenci bize, bir tarama sırasında subaylarından birinin önlerinden geçen bir kadını göstererek **«Haydi, vuruyor musun!»** dediğini anlattı. Tabii vurmuştu. Subay sadik değildi: yalnız bu herkesin öldürülmesini gerektiren bir hareketti. Bu tanığa niçin ateş ettiğini sorduk. Şöyle cevap verdi: **«Onu öldürmeseydim ergeç beni öldürürlerdi de onun için.»**

Helikopterle **«Viet avına»** çıkan Amerikalı generalden de bahsettiler. Rasladığı bütün adamları mitralyözle öldürüyordu. **«Ama yalnız erkekleri, kadınları değil»** diye tasrih ediyordu. Oysa ki, Vietnamlı kadınlar, bildiğiniz gibi, erkeklerin giydikleri aynı siyah pijamaları ve şapkaları giyerler. Tepeden, kadınları erkeklerden ayırt etmek pek kolay olmasa gerek.

Jenosid kasdı sadece askeri harekâta inhisar etmekle de kalmıyor. Hukukî bakımdan, jenosidi, doğum azalmasını tahrik etmek, insanların fiziki ve fikri bütünlüğünü sistematik bir şekilde ihlâl etmek, halkların kitle halinde bir yerden bir yere naklini sağlamak maksadına yönelen tasarlanmış bir çaba olarak tarif etmişlerdir. Bu niyet Amerikalılar tarafından ikrar edilmemiştir, fakat çabaya girişilmiştir.

«Yakılan toprak» taktiğini ele alalım. Bu, Güneyde, Vietkong'un kontrolünde bulunan bölgelerdeki ekilebilecek arazinin toksik maddelerle sulanmasından ibaret bir metottur. Ormanda sistematik bir şekilde **«yaprakların kurutulması»** tecrübelerine girişilmiştir, fakat bu, istenilen sonuçları vermemiştir; ormanın hayatiyeti fazladır, direnmektedir ve bitkiler yeniden çıkmaktadır. O halde **«açık»** sahalara hücum edilecektir. Amerikalıların muhakemesi şöyledir: **«Madem ki ihtilâl ordusu, balığın su içinde yaşaması gibi halk içinde yaşamaktadır, o halde kavanozun suyunu boşaltmak lâzımdır,»** yani beslenmesine ve savaşanları beslemesine engel olmak için halkı yok etmek. Köyleri yakılınca köylüler ormanların kenarında yaşamağa, ve ağaçlar tarafından korundukları için artık uçaklardan görünmeyen ve bu suretle bombardıman edilmekten veya zehirli maddelerle sulanmaktan kurtulan daracık arazi şeritlerini sürüp ekmeğe başlamışlardır. Tatbikatta, Amerikalılar **«kavanozun suyunu boşaltmağa»** muvaffak olamamışlardır, çünkü Millî Kurtuluş Cephesinin savaşçıları nisbeten korunabildikleri ormanda örgütlenmekte ve yiyeceklerini başka bölgelerden sağlamaktadırlar. Onlar, Amerikalıların aç bırakmak istedikleri köylülere bağlı olmak şöyle dursun, aksine yok edilmek istenilen köylüleri çok zaman onlar beslemekte, onlara bakmakta ve yardım etmektedirler.

VİETNAM'DA AMERİKAN İŞKENCESİ
— Uşağına yaptırıyor, kendisi seyrediyor! —

Bununla beraber, Amerikalılar bu köylülere bir tercih hakkı tanımaktadırlar: bombardımanlardan ve açlıktan kurtulmak istedikleri takdirde, en yakın Amerikan veya hükûmet kuvvetleri karargâhına sığınabilirler (bir helikopter tarafından öldürülmek tehlikesini bertaraf etmek için bunu geceleyin yapmaları daha uygundur) ve o zaman **«yeni hayat köylerinden»** birine yerleştirilirler.

Bunun ne olduğuna bakalım. Bu köylere yerleştirilen şahıslar, oraya gelmeden önce iki üç sene Vietkong'un kontrolü altında bulunan bir bölgede yaşamış oldukları için pek tabii olarak şüpheli sayılırlar. Ve tabii buna göre muamele görürler. İlk önce, bütün Asya memleketlerinde çok önemli olan aile yapısı parçalanır. Çok zaman, ailenin erkeği yıllarca önce millî kurtuluş cephesinde çarpışmak için evden ayrılmıştır. Fakat evde kalmış ve ailesi ile birlikte teslim olmuşsa, hemen sorguya çekilir ve çok kere işkence görür. Çok genç olduğu takdirde, zorla hükûmet ordusunda askere alınır. Dolayısile aile bağları çözülür ve nüfus azalmaya başlar. Bu azalmanın önemli olup olmadığını anlamak için ben bizzat ısrar ettim. Durumu teyit ve şöyle izah ettiler: 500 bin kişi cezaevlerinde bulunuyor ve Amerikalıların kontrolü altında bulunan bölgelerde halkın üçte birinden çoğu **«yeni hayat köylerinde»** yaşıyormuş. 1948 Anlaşmasına göre ise, doğumun azalmasını intaç eden her türlü icraat ve tatbikat **«jenosid suçunu»** meydana getirir.

Bu köylerin halkı çok zaman çalışmak imkânından da yoksundurlar. En az şüpheli sayılanlar Amerikan kamplarında ayak işlerinde kullanılırlar, fakat her türlü kültürün temelini teşkil eden çalışma ve yaşama dengesi bozulmuştur. Sağlık şartları çok kötüdür. İaşe utanç verici derecede yetersizdir: ya Amerikalılar gerekli erzakı dağıtmayı **«unuttukları»** için, ya da verilen pirinci -ki bu da bölgedeki köylülerden çalınmıştır- Güney Vietnam'lı memurlar tarafından kara borsada satıldığı için... Bütün bunlar, 1948 Anlaşmasının **«jenosid suçu»** olarak tecrim ettiği **«fizik ve ruhi çöküntüler»** yaratır.

Demek oluyor ki Vietnamlılar için yalnız şu iki şıktan biri vardır: ya köylerinde ölmek, ya da **«yeni hayat köylerinde»** yavaş yavaş insanlığını kaybetmek. Hattâ bu hususta bile hakiki bir seçme hakkından söz edilemez çünkü teröre dayanmaktadır: insanlar ancak bombardımanlardan yıldıkları zaman, ya da zorla götürüldüklerinde **«sığınmaktadırlar»**. Vietnam'lılara tanındığı iddia edilen bu serbest seçim hakkı Amerikan propagandasının uydurduğu bir yalandan ibarettir.

● Mademki Vietnam'daki Amerikan politikası ancak jenoside kadar gitmeyi göze almak şartiyle bir anlam taşımaktadır, niçin Amerika «tırmanma»yı daha da hızlandırarak işi bir an evvel bitirmeyi denememektedir?

— Ekonomik, stratejik ve askeri nedenlerle bunu yapamadıkları için. Bu çapta bir harekât birdenbire ve gelişi güzel yürütülemez. Geniş bir hava ve kara üsleri şebekesinin kurulmasını, yol ve limanlar inşasını ve çok kuvvetli bir enfrastrüktür yaratılmasını gerektirir. Bu da bir iki gün içinde yapılamaz ve yapılamaması **«tırmanma»** yı maddi bakımdan frenlemeğe yeter. Atom silâhlalarının kullanılması işleri kolaylaştırabilir, fakat şehirlerde büyük yerleşme merkezleri olmayan bir ülkeye karşı atom silâhlarının da fazla bir etkisi yoktur ve uzmanların düşüncesine göre bu kadar küçük bir arazi üzerinde kullanılmaları bu silâhları kullananlar için de tehlikeli olacaktır. Diğer taraftan, böyle bir teşebbüsün milletlerarası sonuçları da çok vahim olabilir

Nihayet, bu nevi bir imha harbi çok pahalıya mal olur. Bunun için kamuoyunu kendisine yüklenen harcamalara yavaş yavaş alıştırmak lâzımdır. Sonra bu konuda Amerikalı yöneticilerin karşısına çıkan önemli bir psikolojik problem de şudur: üç yıl önce Amerikan milletine bunun kolay bir iş olduğunu söyleyenler, şimdi Asyanın küçücük bir ziraat memleketinin hakkından gelmek için bütün memleket ekonomisini, tıpkı Hitler zamanında olduğu gibi, seferber etmek lâzım geldiğini kolay kolay söyleyemezler.

«Tırmanma» nın nisbeten yavaş gelişmesi Amerikan hükûmetinin insani bir endişesinden ileri gelmeyip, görüldüğü gibi, daha çabuk gitmenin maddi ve psikolojik bakımdan imkânsız olusundan ötürüdür.

Fakat gidiş istikameti aynıdır. jenosid. Çünkü, tekrar ediyorum, bütün halkı devrimci bir savaş içinde ayaklanmış fakir bir memleketi kontrolü altında tutmak isteyen ileri derecede sanayileşmiş bir memleket için başka bir çıkar yol yoktur.

● Amerikalılar bunu başarmak üzere midirler?

Hayır, çünkü Vietnam halkı tarihte eşine ender tesadüf edilen bir mukavemetle kendilerine karşı koymaktadır. Vietnamlılar sadece sağlam bir ekonomik enfrastrüktürü, şeklini tamamen değiştirmek suretile muhafaza etmekle kalmamışlar, fakat aynı zamanda sosyalist rejimlerini kurtarmış ve hattâ kuvvetlendirmişlerdir. Fakat ne de olsa kurbanların bu olağanüstü gayretini cellatlar için bir hafifletici sebep sayacak değiliz! Kaldı ki Amerikanın Vietnam'daki jenosidi çift maksatlıdır. Vietnam halkına karşı gerçek bir jenosid suçu işlenirken, öteki kıtların bütün halklarına ve bilhassa kendi devrimlerini yapmak isteyen Lâtin Amerika ülkelerinin halkına karşı yöneltilmiş bir jenosid tehdidi de söz konusudur. Vietnam'daki Amerikan cinayeti, Birleşik Devletlerin hegemonyalarının reddedildiği her yerde işlemeğe hazır olduğu daha pek çok suçların tohumunu taşımaktadır. Bunu Amerikan milleti bilmemektedir, çünkü ona yalan söylenmekte, sancağının her tarafta hürriyetlerin korunması için dalgalandığına inandırılmaktadır. Bunun için de, insanların hür olmak için çarpıştıkları dünyanın her yerinde kendisine karşı yükselen nefretin sebebini anlayamamaktadır.

YENİ EKONOMİK DÜZEN

Yalçın KÜÇÜK

Yeni düzen bütün unsurları ile birlikte gelecektir. Şimdi yeni düzenin ekonomik dayanakları hazırlanmaktadır. Tam uygulanmağa konulması için politik mizansenin de tamamlanması gerekir. Bu bakımdan, yakın gelecek, çok ilginç politik gelişmeler gösterecektir.

Plan uygulamasını kolaylaştırmak gerekçesi ile geçen yaz çıkartılmış olan yetki kanununun, nasıl bir uygulamaya yol açacağı konusunda ilk işaretler ortaya çıkmıştır. 1968 programı ve programın yürürlüğe konuluşu ile ilgili olarak söz konusu kanuna dayanılarak düzenlenmiş olan kararname, son derece ilginç bilgiler vermektedir.

Kararnamenin yol açtığı tepkiler, yetki kanunu tasarısının tartışılması sırasında çeşitli çevrelerin göstermiş olduğu tepkilerden pek farklı olmamıştır. O zaman, konu, daha çok bir anayasa sorunu olarak ele alınmıştır. Şimdi buna eklenen bir de **«Devlet içinde devlet»** yaratma tezidir. Bütün idare içinde Devlet Planlama Teşkilatı'nın bu kadar geniş yetkilerle donatılmış bir kuruluş olarak ortaya çıkışı eleştirilmektedir. Devlet Planlama Teşkilatının, danışmanlık görevini çok gören bir düzenin, ona aynı zamanda bir yürütücülük gücü kazandırmış olmasındaki çelişki üzerinde durulmaktadır. Şimdi gösterilmekte olan tepki, daha önce gösterilmiş olan tepki gibi, biçimsel bir özellik taşımaktadır.

Gerçekten de kararname ve **program ile DPT, hiç olmazsa kağıt** üzerinde, büyük güç kazanmış görünmektedir. Bu anlamda, Teşkilat kuruluşundan beri hiç bir zaman böylesine güçlü olmamıştır. Plân ve programların yürütülmesinde önemli roller verilen ve D. P. Teşkilâtının kontrolunda çalışacağı anlaşılan, uygulamadan sorumlu kuruluşların en yüksek yetkililerinin katıldığı, kurullar yaratılmaktadır. Yabancı sermaye, çeşitli fonlar ile, vergi ve gümrük muafiyetlerinden yararlandırma konusunda yürütme, esas olarak, DPT tarafından yapılacaktır. Yine kararnameye göre **«uygulamada meydana gelecek aksaklıklar Devlet Planlama Teşkilatı tarafından süratle izale edilecektir.»** DPT uygulamayı **«yerinde görme»** yoluyla izleyecektir.

Uygulama açısından, kararname ve programının temel niteliği idareye karşı büyük bir güvensizliği ortaya koymasıdır. Öyle anlaşılmaktadır ki, bugünkü plancılar, idarenin genel olarak plana ve özel olarak ikinci plana bağlılığından ve uygulamada bir eşgüdüm (koordinasyon) sağlanabileceğinden kuşku duymaktadırlar. Bunun için de, stratejik yürütme karar ve işlemlerini ellerinde tutmak istemektedirler. Plancıları bu kuşkularından dolayı bütünüyle haksız bulmak imkansızdır. Çünkü Türkiye'de plan fikrinin dejenere edilmesinde, idarenin mi yoksa politikacıların mı sorumluluğunun fazla olduğunu açıklıkla ortaya koymak güçtür. Açık olan sadece, başından beri kamu yönetiminin plânlama teşkilatına yardımcı olmadığı ve çokca zaman da planlamayı baltaladığıdır. Bu geçmişe bakarak, bugünkü plancıların idarenin işbirliğinden endişe etmelerini doğal saymak gerekir. Böyle bir endişe iledir ki yürütücü kuruluşların tam işbirliğini sağlamak ve yürütmeyi plânlamada toplamak için, bunların en yüksek yetkililerine - yukarıda **sözü edilen kurullarda üyelikleri dolayısıyla - miktarı Yüksek Planlama** kurulunca belirlenecek maaş bağlanmaktadır. Plan uygulaması dolayısıyla çift maaş alacak olan yürütücüler, bu kurulların üyelerinden ibaret değildir: **«kurulların başkanı (DPT müsteşarı) tarafından kurulların faaliyetleri ile ilgili koordinasyon hizmetlerinde çalıştırılanlar»** da çift maaşa hak kazanabileceklerdir. Plâncıların, böylece kuracakları çift maaşlı idareciler bölüğünün, yürütmenin tam kontrolunu sağlamada **çok etken olacağını düşündükleri** anlaşılmaktadır.

Kararname ve programın ortaya çıkardığı düzenin bir yüzü budur. Düzenin eleştirilen yanı da sadece burasıdır. Eleştirilerde ileri sürülen D. P. Teşkilatının son derece güçlü bir hale geldiğidir. Herhalde salt güçlü olmak dolayısıyla bir şey eleştirilemiyeceğinden teşkilatın bu durumu ile Gosplan'a (S. S. C. B. Planlama Teşkilatı) benzediği **ve hâttâ onu bile geçtiği söylenmektedir. Bunun da gösterilebilecek en büyük tepki olduğuna inanılmaktadır.**

● Özel sektörün öncülüğünde plânlı kalkınma yolu deneniyor.

Bu tepkinin haksız ve yanlış bir tepki olduğunun belirtilmesi gerekir. Haksızlığın Gosplan'a mı, yoksa D. P. Teşkilâtına mı yapıldığı fazla önemli değildir. Önemli olan Gosplan ile DPT arasındaki benzetmenin hiç bir dayanağı olmadığıdır. Gosplan'ın yürütme ile ilgili hiçbir yetki ve işlem söz konusu değildir. Sovyet sisteminde planlamanın güçlü olduğunda hiçbir kuşku yoktur. Fakat bu güç Gosplan'ın güçlülüğünden ileri gelmemektedir. Gosplan'ın işi, siyasal otoriteden aldığı direktiflere göre, uygulayıcı kuruluşların gönderilmiş oldukları bilgilere dayanarak planı hazırlamakla bitmektedir. Bundan sonraki aşama, yani planın uygulaması bütünüyle yürütücü kuruluşların, bakanlıkların işi olmaktadır. Eğer, Sovyet sisteminde plan uygulaması, örneğin Türkiye'deki ile karşılaştırılamayacak kadar başarılı ise, bu doğrudan doğruya yürütücü kuruluşların ve onların başındaki siyasi otoritenin plana sahip çıkmalarından ileri gelmektedir.

Gosplan, sosyalist bir ülkedeki planlama teşkilatıdır. Gücünü parçası olduğu sistemin gücünden ayrı düşünmek anlamlı olmayan bir yaklaşımdır. Aynı biçimde de, son derece başka iki düzenin iki kuruluşu arasında bir benzetme veya paralel aramak, son derece yanıltıcı olacaktır.

Bugün açıklıkla görülmektedir ki, Türkiye özel sektörün öncülüğünde özel sektöre dayanarak planlı **kalkınma yolunu denemek istemektedir. Böyle bir kalkınma süresinde de planlamaya önemli ve etkili bir rol verilmektedir.** Ortaya çıkan yeni düzenin daha öncekilerden ayırıcı özelliği özel kesime verilen önemin açıklığa kavuşturulması yanında, plânları birer «istekler listesi» olmaktan çıkaracak araçların belirlenmesidir. Bu araçlar esas olarak özel kesime yüksek kâr alanları tanımlamaktan ibarettir. Yalnız buna ek olarak ve bununla yetinilmeyerek özel kesimi istenen alanlara itmek için «zorlayıcı» araçlar kullanma eğilimi yeni planlama anlayışının, belki de en belirli yanıdır.

Türkiye'de ilk kez, uygulamanın izlenmesinde, özel kuruluşlara ödev verilmektedir. Odalar Birliği, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve esnaf teşekküllerine üçer aylık uygulama raporları hazırlamak ve bunları planlama teşkilatına göndermek görevi verilmektedir. İl koordinasyon kurullarına ticaret ve sanayi odası ile esnaf kooperatifleri temsilcileri katılabilmektedir. Gümrük muafiyetinden yararlandırılanların ithal edilen malları, müracaat konusu olan alanlarda kullanıp kullanmadıkları planlama teşkilatınca seçilen fakat ücreti özel yatırımcı tarafından verilecek olan «eksperler» tarafından kontrol edilecektir. Büyük yatırımların uygulama ve kontrolleri yerli veya yabancı özel firmalara verilebilmektedir.

Öyle anlaşılmaktadır ki, sadece yüksek kâr garantileri ile özel kesimin istenen alanlara yöneleceğine pek inanılmamaktadır. Özel kesim, bir ölçüde, yapacaklarının hesabını vermeğe zorlamaktadır. Kâr garantisi ve zorlama yeni planlama düzeninin iki cephesini meydana getirmektedir.

Yüksek kâr garantisi ile zorlamanın birlikte kullanılması, Türkiye için yeni olmakla beraber, daha başka ülkelerde oldukça sistematik bir uygulama geçirmiştir. Almanya'nın İkinci Dünya Savaşından hemen önce ve savaş sırasında büyük bir başarı ile uyguladığı plânlama mekanizması budur. O zaman, Almanya'nın sorunu kısa bir süre içinde barış üretiminden savaş üretimine geçmek idi. Almanya, kaynakların dağılımını radikal bir biçimde değiştirmek istemekteydi. Türkiye'nin de bugün yapmak istediği, mahiyet bakımından, farklı değildir.

Kısa bir zaman içinde, kaynakların normal olarak gittikleri kesim ve bölgelerden başka kesim ve bölgelere akışı öngörülmektedir. Bunu sağlamak için de tercih edilen kesim ve bölgelerde yüksek kârları garantileyecek tedbirler alınmaktadır. Buna **ek olarak, şimdiye kadar yapılmamış** olan, özel kesimde uygulamanın özel kesim eliyle izlenmesi yoluna gidilmektedir. Beklenen amaçların gerçekleşmemesi durumunda, bundan sonraki adımın ne olacağını kestirmek güç değildir. Özel kesim eli ile kontrol, tıpkı Almanya'da olduğu gibi kamu eliyle kontrola dönüşecektir. 1968 programında görülen Odalar Birliği ile Plânlama Teşkilâtını birleştirme eğilimi, bütünüyle gerçekleştirilecektir.

● Böyle bir düzende izlenecek yol Hitler'in yoludur...

Mekanizmanın bugünkü düzeyde işletilmesi beklenenlerin gerçekleşmesine bağlıdır. Bunlar sağlanamaz ise, alınan tedbirler kendi mantıklarının zorunlu kıldığı yeni tedbirlere yol açacaktır. Bundan sonraki adım, özel kaynak dağılımının, fizik olarak gerçekleştirilmesidir.

Beklenenlerin gerçekleşmesi konusunda umutlu olmak için inadırıcı nedenler bulmak güçtür. Türkiye özel kesiminin öncülüğünde bile sanayileşme ve bölgesel kalkınma sorunlarını çözebilmek için devletin katkısına muhtaçtır. Sanayide ve geri kalmış bölgelerde kârlılık oranlarını yükseltmek, yatırımların akışı için yeterli olmaktan çok uzaktır. Gerekli olan yatırılacak kapasitelerin kullanılmasına imkan verecek talebin yaratılmasıdır. Bu ise ancak yüksek bir gelir artış düzeyinde sağlanabilir. Başka bir deyişle, özel kesimin elinde bile, sanayileşme ve bölge kalkınmasının çözümü, bugün gerçekleştirilinenin oldukça üzerinde bir kalkınma hızının hedef alınıp gerçekleştirilmesine bağlıdır. Ancak çok daha yüksek bir kalkınma hızında örneğin sanayide talep sorunu ve dolayısıyla sanayileşme problemi çözülebilir. Yüksek bir gelişme hızı ise, yüksek bir yatırım ve dolayısıyla da yüksek bir biriktirim (tasarruf) hacmi demektir. Programda biriktirim düzeyini artıracak, değil daha yüksek bir kalkınma hızını, önerilen hızı bile sağlayacak bir düzeye çıkaracak ciddi tedbir-

lerin hiçbirinden sözedilmemektedir.

Birinci plan deneyi yukarıda söylenenleri bütünüyle destekleyecek özelliktedir. Tercihli yatırım indirimi politikasına rağmen bu politikadan Doğuda yararlanmak için teklif bile gelmemiştir. Şimdi bu oranın yükseltilmesi ve başka ayrıcalıklarla tamamlanması hiçbir şeyi değiştirmeyecektir. Sadece şu veya bu ad altında kanunun potansiyel veya gerçekleşen gelirleri bir ölçüde özel kişilere dağıtılacaktır. Bu dağıtımın da sınırsız olacağını sanmamak gerekir. Çünkü, kamunun, halkın yararı bir yana özel kesimi yararlandırmak için doğrudan yapmak zorunda olduğu harcamalar vardır. Bunların gerçekleştirilmemesi herşeyden önce özel kesimi rahatsız eder. Bütün ideolojik isteksizliğe rağmen, kamu harcamalarının yıldan yıla artışının en önemli nedeni budur.

Bu durumda ne beklenebileceği açıkça ortaya çıkmaktadır. Herşeyden önce, özel kaynakların akışı merkezi bir otoritenin kontroluna girecektir. Bu merkezi otoritenin Odalar Birliği yada Planlama Teşkilatı olmasının hiç önemi yoktur. Böyle bir düzende etken bir planlamanın, izleyeceği yol Hitler Almanyasının izleyeceği yoldur. İkinci olarak bazı iş grupları diğerlerinden daha tercihli bir muameleye tâbi tutulacaktır. Hâttâ, Almanyadan farklı olarak - düşük bir üretim düzeyinde bulunulduğu için - bazı iş grupları ancak diğerlerinin sırtından gelişebilecektir. Bu ise, iş grupları arasında bir çatışma demektir. Bundan sonra planları bu çatışmanın sonuçlarını gösteren birer belge olarak görmek gerekir.

● Armatörler, müteahhitler, projeciler 1968'de aslan payına konacaklar...

1968 Proğramı bu son gözleme tipik bir örnektir. Üç iş kolu vardır ki 1968 proğramında sözü edilen nimetlerden aslan payını koparmıştır. Bunlardan ilki gemiciliktir. Gemi yapımına girmek ve daha doğrusu burada devam etmek isteyen bir müteşebbis için düşünülecek her türlü kolaylıklar alınmıştır. Birkez yatırımın %70 kadarı, teşvik fonu adı altında, devletten kredi olarak sağlanabilecektir. Yatırım ve hammaddenin gümrük ve benzeri vergilerden muafiyet oranı %100'dür. Bu iş koluna uygulanacak yatırım indirimi ise yüzde yetmiştir. Muafiyetler burada bitmemektedir. Gemi yapımcılığı ile işletmecilik, Türkiye'de biribirinden ayrılmadığı için, muafiyetleri birlikte düşünmek gerekir. Türk gemilerinin, Türkiye ile yabancı limanlar veya doğrudan doğruya yabancı limanlar arasında elde edeceği döviz karşılığı gelirleri, gelirler ve kurumlar vergisinden istisna edilecektir. Bütün bu tedbirlerin gemi montajcılığını ve zaten büyük kârların döndüğü armatörlüğü daha da kârlı bir hale getireceğinde hiç şüphe yoktur.

Aslan payına adaylığını koyan ikinci iş kolu inşaat müteahhitliğidir. Sanayici bir program yapı müteahhitlerinin sanayie geçişinden yakınmaktadır. Aynı zamanda, istihdam yaratmaktan söz eden bir plan, inşaatda az sermaye kullanılmasını, önemli bir sorun olarak, ortaya koymaktadır. Proğram bunları giderecek ve yapı müteahhitliğinde kârları yükseltecek tedbirler alacaktır. İş burada bitmemektedir. Müteahhitlere iş yaratmak için olsa gerek, «Devlet içindeki inşaat şirketlerinin iş durumları, verimlilikleri ve benzeri hususlar Devlet Planlama Teşkilatı tarafından araştırılacak, verimlilik ve kârlılık prensibine göre çalışmayan şirketlerin tasfiyesi cihetine gidilecektir.» Devletin şirketlerinin iyileştirilmesi için tedbir almak söz konusu değildir.

● Yeni düzenin özelliği: müteşebbis sırtından müteşebbis yaratmak!.

Üçüncü ve oldukça ilginç olan bir iş kolu da projeciliktir. Proğrama göre projecilik önemli bir kalkınma sorunu ve darboğazıdır. Bunu yenmek için de «özel proje, müşavirlik, mühendislik hizmetleri gören büroların teşkilatlanma ve gelişmeleri teşvik olunacaktır. «Bunun için de proje hazırlama üniteleri olmayan kamu kuruluşları ve iktisadi devlet teşebbüslerinin projelerini özel firmalara hazırlatmaları tercih olunacaktır. Bu iş için öteden beri ileri sürülen, bir kamu kuruluşu kurulması düşüncesi bir kenara atılmaktadır. Dahası var: «Büyük projelerin uygulama ve kontrolunda da yerli ve yabancı müşavirlik firmalarından yararlanılması tercih edilecektir.»

Getirilen düzenin adını koymağa bile, herhalde bir ihtiyaç yoktur. Düzen, bütün unsurları ve çelişkileri ile birlikte gelmektedir. Bu düzenden bütünüyle özel kesimin de hoşlanmayacağını zaman gösterecektir. Çünkü, planın sadece kamu kesimi için zorlayıcı olmasına itiraz edilirken, şimdi özel kesim için bile zorlayıcı olması söz konusudur. Şimdiye kadar yapılan büyük halk kitlelerinin sırtından özel müteşebbis yaratma yöntemine, «müteşebbis sırtından müteşebbis yaratma» yöntemi eklenmektedir. Yeni düzende kamulaştırılan özel araziler bütün alt yapı tesisleri devletçe tamamlandıktan sonra, özel kişilere devredilebilmektedir.

Yeni düzen bütün unsurları ile birlikte gelecektir. Şimdi yeni düzenin ekonomik dayanakları hazırlanmaktadır. Tam uygulanmağa konulması için politik mizansenin de tamamlanması gerekir. Bu bakımdan, yakın gelecek, çok ilginç politik gelişmeler gösterecektir. Çünkü böyle bir düzende etken olabilmek düzenden rahatsız olanların önce dikkatlerini dağatmağa bu yetmediği zaman da rahatsızlığın bastırılmasına bağlıdır. Bunun için ise, bir tehlikenin hedef alınması ve buna savaş açılması gerekmektedir. «Tehlike»nin gerçek veya iç ya da dış tehlike olması önemli değildir.

Uluslararası ilişkiler, bir dış tehlike yaratma olanağını azaltmaktadır. Bunun için de yakında devamlı olarak iç tehlikelerin sözü edilecektir.

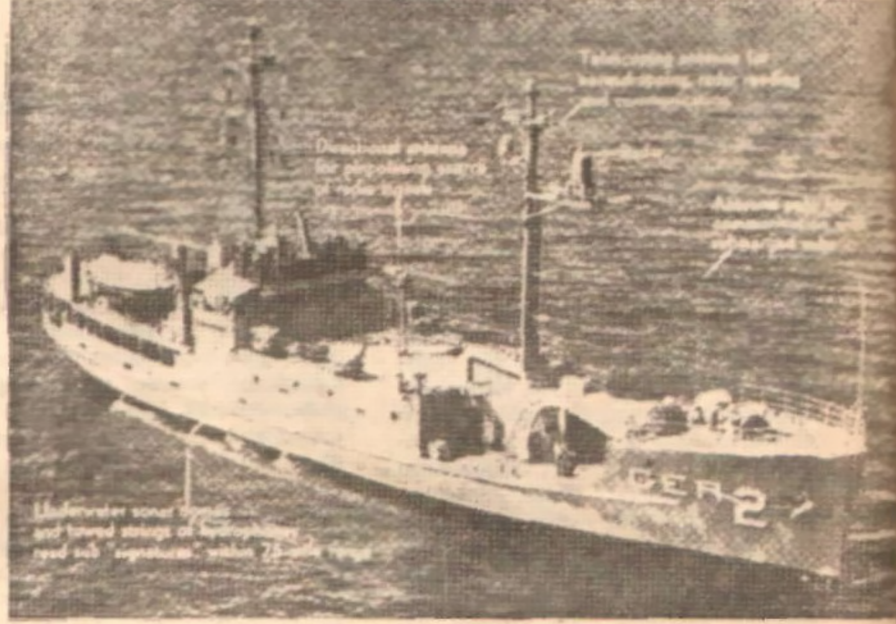
Kore ve Vietnam olayları

Pueblo casus gemisinin mürettebatı esir alındıktan sonra elleri havada karaya çıkartılıyor. Amerikalı denizcilerin hepsi «casusluk» suçundan yargılanacaklardır (üstte). Suçunu itiraf eden Pueblo'nun Süvarisi Lloyd Bucher... (sağda)

Amerika Hezimete Sürükleniyor

USS Pueblo, Kuzey Kore pozisyonlarını tesbit için her türlü istihbarat âletleriyle donatılmış bir casusluk gemisidir...

Amerikan casus gemisi Pueblo'nun Kuzey Kore tarafından tutuklanması ve bu olayın uzantısında beliren bir dizi karmaşık ve tehlikeli mesele, dünyayı topyekûn bir nükleer savaşın eşiğine kadar getirmiştir.

Pueblo Olayı'nın yankıları devam ederken, Vietnam'da millî kurtuluş cephesi kuvvetleri, Amerikalılara karşı beklenmedik bir hücuma geçmişler ve yirminci yüzyılın bu en güçlü emperyalist kuvvetine, yarım milyon askerine, napalm bombalarına, uçak gemilerine, en modern uçaklarına rağmen yakın tarihte görülmemiş bir darbe indirmişlerdir.

Böylece, uluslararası alanda Amerika kelimenin tam anlamıyla şamar oğlanına dönmüş, mukadder hezimetin yolu ardına kadar açılmıştır.

Pueblo olayı

Olayın bütün dünyada enine boyuna bütün ayrıntılarıyla tartışılmasına rağmen, Türkiye'ye yansıması her zaman olduğu gibi «yüzeyde» kalmış, basın genellikle meselenin serüven yanıyla ilgilenmiştir. Yönetici çevrelerin bu denli önemli bir meselede «ses çıkarmamayı» tercih etmeleri ise, anlaşılması güç bir tutumdur. Oysa, Pueblo Olayı'nın, dünya barışını nükleer bir savaş tehlikesinin eşiğine getirmesi bir yana, NATO ve CENTO gibi paktlarla Birleşik Amerika'ya sıkı sıkıya bağlı bir duruma getirilmiş bir Türkiye'yi herkesten daha fazla ve doğrudan doğruya ilgilendirmesi gerekirdi.

Pueblo, tepeden tırnağa en modern elektronik dinleme, şifre, yayın bozma cihazlarıyla donatılmış bir casus gemisidir. Casus gemi CIA tarafından güneyi kuzeyden ayıran ünlü 38. enlem boyunca Amerikalıların bir süredir giriştikleri kışkırtma faaliyetlerine hız verdikleri bir sırada «Kuzey Kore» pozisyonlarının «tesbitiyle» görevlendirilmiştir.

Oysa, Amerikan casus gemilerinin, Güney Kore balıkçı gemilerine karışarak kuzeyin pozisyonlarını tesbitle ilgili casusluk faaliyetinde bulundukları Kuzey'in gözünden kaçmamakta idi. Nitekim, Türk basınında, nedense yer almayan Associated Press'in 27 Ocak tarihli ve Washington mahreçli haberi, «Piyongyang'ın Amerika'yı casus gemilerin faaliyeti hakkında uyarmış olduğunu» bildirmektedir. Kuzey Kore Radyosu da, Washington'da tesbit edilen 6 Ocak tarihli yayınında «Amerika'nın askersizleştirilmiş 38. enlem boyunca giriştiği kışkırtmaların her an yeni bir savaşa yol açabilecek düzeye eriştiğini» hatırlatmış ve Amerika'yı, casus gemileri Kuzey Kore sularına sokmakla suçlamıştır.

Pueblo casus gemisinin Kuzey Kore sahil muhafaza hücumbotları tarafından ele geçnesi, Washington'un bu uyarıları kös dinlediğini kanıtlamaktadır. Geminin karasuları çinde mi, yoksa uluslararası sularda mı yakalandığı konusunda Amerika'nın kopardığı gürültü ise, dünya kamuoyunda tebessümle karşılanmıştır. O kadar ki, ağırbaşlı Le Monde Gazetesi bile, «dünyanın orasında burasında casusluk faaliyetlerine girişen ve başkalarının işine burnunu sokan Amerika'nın artık dünya kamuoyunun hararetli desteğine sahip olamayacağını» belirtmekten kendini alamamıştır.

Amerika, Piyongyang'ın uyarılarına rağmen, Pueblo'nun casusluk görevini, yakayı kolaylıkla ele verecek şekilde yürütmesine göz yummuştur. Nitekim, Los Angeles Times adlı Amerikan gazetesi de, Pueblo'nun yakalanmasından dolayı hayretini belirterek şu soruyu sormaktadır: «Pueblo neden hava desteğine sahip olamamış, neden o kesimde seyreden başka Amerikan gemileri Pueblo'nun yardımına koşmamıştır?»

Amerika'nın Pueblo Olayı ardındaki niyetlerini daha iyi anlamak için, 4 Ağustos 1964'te patlak veren Tonkin Körfezi olaylarına dönmekte yarar vardır...

Hatırlarda olduğu gibi Amerika, 1964 yazında Kuzey Vietnam torpidobotlarının uluslararası sularda seyreden iki Amerikan destroyerine saldırdıklarını bahane ederek, destroyerlere hiçbir şey olmamasına rağmen, ilk kez Kuzey Vietnam'ı bombalamağa girişmişlerdir. 1965'in nisanından sonra sistematik bir düzeye ulaşan ve «Kuzey'in savaş gücünü dize getirmek» amacını güden «tırmanma» stratejisinin başlangıcını Tonkin Olayları teşkil etmiştir.

Ancak, Senatör Fulbright'ın bu konuda yaptığı soruşturmanın sonuçları, Tonkin Olayı'nın ipliğini pazara çıkartmıştır. Başkanlık seçimlerinden önce yayınlanmaması için soruşturma komisyonu üyesi senatörlere yapılan baskılara rağmen muhtevası basına sızan rapora göre, Washington, önce saldırı stratejisinde karar kılmış, daha sonra «Tonkin Olayları»nı bahane ederek saldırıya geçmiştir.

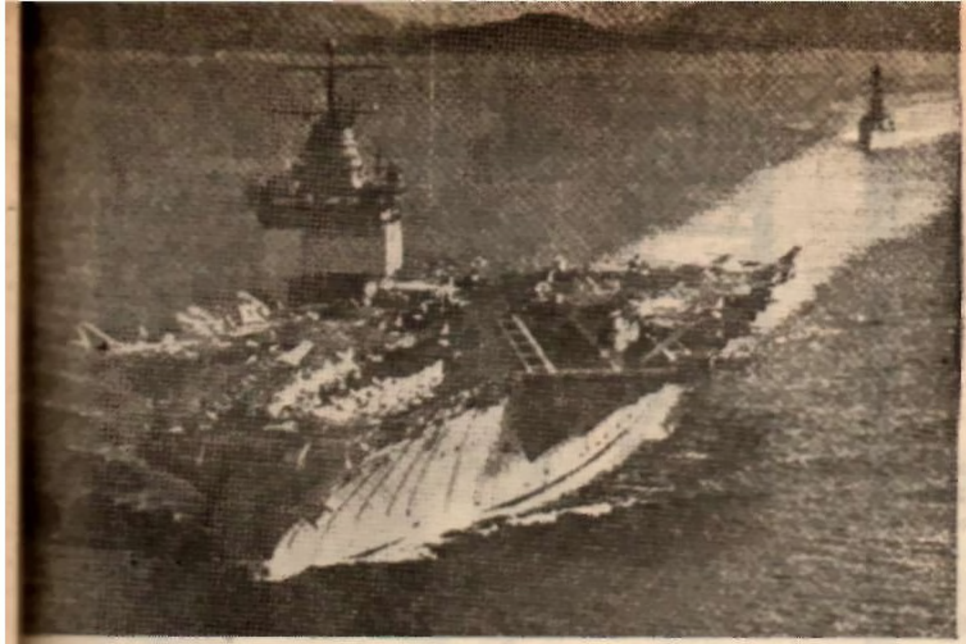
Bugün Kore'de oynanan oyun da budur.

Avustralya'lı gazeteci Wilfred Bruckett'in 31 Temmuz 1967'de Kore Savaşı'nın 14. yıldönümü dolayısıyla Piyongyang dönüşü Le Monde'a yazdığı bir yazı, Amerika'nın Pueblo Olayı ile ortaya çıkan bir takım ard niyetlerine ışık tutması bakımından son derece ilgi çekicidir. Avustralya'lı gazetecinin Kuzey Kore Başkanı Kim Il Sung ve Barış Komisyonu Kuzey Kore Temsilcisi General Pak Kuk ile yaptığı görüşmeleri şöylece özetlemek mümkündür:

Amerika bizzat Johnson'ın emriyle askersizleştirilmiş böl-

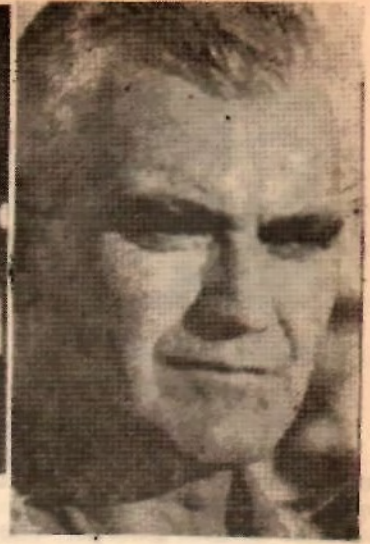

HEZİMET TABLOSU
(Amerikalının kaçınılmaz âkıbeti...)

Pueblo'nun Kuzey Kore tarafından ele geçirilmesi üzerine Kore sularına sevkedilen Enterprise uçak gemisi

Westmoreland ve Ho Şi Minh

ge dolaylarında bir süredir giriştiği çeşitli kışkırtma hareketlerini artırmıştır. Amerikan, Güney Kore ve Japon gemileri, Kore'nin doğu kıyı kesimlerinde manevralar sürdürmektedir. Ateşkes'ten buyana ilk kez girişilen bu hareketler, **«Amerika'nın Kore'de yeni bir savaşa kararlı bulunduğunu»** kanıtlamaktadır. Bu endişe iledir ki, Kuzey Kore bütçesinde savunma giderleri için ayrılan ödenek büyük ölçüde artırılmıştır. Ayrıca, General Maxwell Taylor'un Saygon'daki yardımcısı Alexis Johnson ile yine Saygon'da Cabot Lodge'un sağ kolu olan Porter'in Tokyo ve Seul'e tayin edilmeleri ilgi çekicidir. Güney Kore ile Japonya arasında imzalanan anlaşmanın, Güney Kore'ye Japon savunma birliklerinin gönderilmesini öngören bazı gizli maddeleri mevcuttur. Plân, Kuzey Kore'nin askersizleştirilmiş bölgede çıkartılacak bir kışkırtmaya tepki göstermesiyle «uygulama» bahanesi bulacaktır.

James Reston, Pueblo Olayı ile ilgili olarak Herald Tribune International'e yazdığı **«Kriz atmosferi»** başlıklı yazısında Johnson yönetimini iki hafta öncesine göre daha savaşçı olarak nitelemekte, **«McNamara nükleer silâhlar konusunda Sovyetler ile eşdeğerden söz ediyordu, oysa yeni Savunma Bakanı Clifford üstünlükten yanadır»** demektedir. Reston'a göre, yeni savunma bakanı, aynı zamanda, silâhlanmayı hızlandırmaya ve Saygon'un komünistlere düşmemesi garanti altına alınıncaya dek, yani süresiz olarak Vietnam'da kalınmasına kararlıdır.

Ölçülü tırmanmaya ve sınırlı hedefe taraftar olan, bu yüzden de savaş çılgını generallerle ve onların çıkarbirliği halinde bulunduğu silâh şirketleriyle çatışarak istifa etmek zorunda kalan McNamara'nın yerine savaş endüstrisi çevrelerine sıkıca bağlı bir şahsın getirilmesi, Amerika'nın Güneydoğu Asya'da yeni çılgınlıklar peşinde olduğunu kanıtlamaktadır.

Pueblo Olayı, başkanlık seçimlerine kadar Johnson'a Vietnam'da kesin bir «zafer» armağan etmek sevdasında olan askerlerin savaşı Laos, Kamboç ve Kuzey Vietnam'ın istilâsı dahil bütün Güneydoğu Asya'ya yaymak amaçları çerçevesinde düşünülmelidir.

Vietnam halkı, yarım milyon Amerikan askerine, napalmlere, uçak gemilerine karşı en ilkel silâhlarla savaşmaktadır. Resimde geçen hafta Amerikan kuvvetlerine kahredici darbeyi indiren Vietnam gerillacıları ok talimi yaparken görülüyor.

Vietnam olayı

Ne var ki, Amerika'nın bu çılgınca teşebbüsü, Kuzey Kore'nin kararlı tutumu karşısında bir **«bozgun»** haline dönüşürken Vietnam'da da Millî Kurtuluş Cephesi'ne mensup gerillacılar, yakın tarihin kaydettiği en yürekli baskın harekâtına girişerek 20. Yüzyıl'ın bu en büyük emperyalist gücüne ağır darbeler indirmişlerdir.

Amerikalıların da belirttiği gibi, Vietnam Kurtuluş Cephesi gerillacıları, son harekâtta **«çeşitli yönlü şok stratejisi»** uygulamışlardır. Bu strateji, askerî psikolojik ve siyasî esaslara dayanmaktadır.

Millî Kurtuluş Cephesi'nin baskını, Mart ayında başlaması beklenen ve kesin sonuç almayı hedef tutan büyük bir taarruzun öncü hareketidir.

Amerikalılar yarım milyon askerle ve üstün silahlarla Vietnam'ı tam manasıyla işgal altında bulundurdukları halde Millî Kurtuluş Cephesi gerillaları Vietnam'ın hemen her şehrinde Amerikan kuvvetlerine ağır darbeler indirmişler, hattâ mağrur başkomutan Westmoreland'ın karargâhına kadar girmişler, derebey şatoları gibi gayet sıkı muhafaza altında tutulan Amerikan Büyükelçiliğini dahi saatlerce kontrol altında tutmuşlardır.

Vietnam gerillacılarının **«çeşitli yönlü şok stratejisi»**, daha şimdiden başarıya ulaşmış sayılmalıdır.

Çünkü, ağır kayıplara rağmen girişilen harekât, askerî bakımdan henüz kesin sonuca ulaşmamış olsa bile, Amerika'yı psikolojik bakımdan tam bir çöküntüye sürüklemiş, ayrıca dünya kamuoyuna şu gerçeği ispat etmiştir:

Amerika'nın, Vietnam halkının özgürlüğünü korumak için Güneydoğu Asya'da bulunduğu gerekçesi, Amerikan tekellerinin uzakdoğu'daki çıkarlarını korumak gayesiyle uydurulmuş bir yalandan ibarettir. Çünkü son harekâtta da görüldüğü gibi, Millî Kurtuluş Cephesi, Vietnam halkının tam desteğine sahiptir ve halk asıl Amerika'ya karşı mücadele etmektedir.

Ünlü Fransız düşünürü Jean Paul Sartre'ın bu konuda Nouvel Observateur'a verdiği mülâkatta ortaya koyduğu gerçekleri, son Vietnam harekâtı da bütünüyle doğrulamıştır. (Sartre'ın mülâkatı bu hafta ANT'ın orta sayfalarında yayınlanmıştır.)

Millî Kurtuluş Cephesi, kelimenin tam manasıyla halkın temsilcisidir, hattâ halkın ta kendisidir.

Dien Bien Phu'nun efsanevi kahramanı Giap'ın hazırladığı gerillâ harekâtı karşısında daha yarım milyon asker yığsa da en kahredici silahları kullansa da, Amerika'nın kesin bir zafer kazanmasına imkân yoktur. Çünkü, Amerika'nın karşısında düzenli ve üniformalı bir ordu değil, bütünüyle bir halk vardır.

Artık en hararetli Amerikan taraftarları dahi, Amerika'nın Vietnam halkı için değil, kendi çıkarları için Vietnam'ı işgal altında bulundurduğunu kabul etmektedir. Diğer devletler, Amerika'nın, artık savaş çılgınlığından vazgeçerek Vietnam halkının gerçek temsilcileri olan Millî Kurtuluş Cephesi ve Kuzey Vietnam Hükûmeti ile masaya oturmasını ve barışı sağlamasını istemektedirler.

Gerek Kore'de Pueblo Olayı, gerekse Vietnam'daki Millî Kurtuluş Cephesi'nin baskın harekâtıyla, tarihinde görülmemiş şekilde «rezil» olan Amerika, bundan sonra ne yapacaktır?

Hafta sonunda Washington'dan gelen haberler, Amerika'nın şiddet yolunu seçeceğini, gerekirse asker sayısını artıracağını, savaşı diğer uzakdoğu ülkelerine de yayacağını göstermektedir.

Ama bütün bu çılgınlıklara rağmen Amerika'nın kaçınılmaz hezimetten kurtulması ve Uzakdoğu'da egemenlik kurması mümkün değildir.

Çünkü, Amerika'nın Kore ve Vietnam'da sürüklendiği kepazelik, aslında, liderliğini yaptığı kapitalist dünyanın genel çöküntüsünün bir sonucudur. Şöyle ki:

1. Bünyesindeki çelişkiler dolayısıyla çökmeğe mahkûm bulunan kapitalist sistem, liderlik mevkiine Amerika Birleşik Devletler gibi acemi bir topluluğun geçmesi üzerine, çöküntüsünü hızlandırmıştır.

2. Washington yöneticileri, dolayısıyla batı bloku, dış politikalarını entellektüel unsurlara değil, **«kaba kuvvet»**e, yani **«silah»** ve **«dolar»**a dayamışlardır. Fakat, batı dünyasını saran ekonomik buhran sebebiyle «dolar» unsuru tehlikeye girmiş, hiç değilse sarsılmıştır. Önümüzdeki devrede «dolar buhranı» nın daha da şiddetlenmesi beklenmektedir.

Amerika, dolayısıyla batı bloku «silah» alanındaki üstünlüğünü de kaybetmiştir. Bugün batı ile doğu blokları arasında en azından bir **«silah dengesi»** mevcuttur. Hatta, silah bahsinde Sovyetler'in bir üstünlük sağlamış olmaları bile mümkündür. Söz konusu üstünlük **«füze savar füze»**lerde, **«global füze»**lerde, **«termonükleer bombalar»**da ve **«tepkili uçaklar»**da kendini göstermektedir.

3. Amerika, doğu bloku üyeleriyle planladığı silahlı çatışmaları yanlış yerde, yanlış zamanda, yanlış şekilde açmıştır. Gerek Vietnam Savaşı, gerekse Ortadoğu'daki İsrail saldırısı, baştanbaşa teknik hatalarla doludur.

4. Amerika, Çin'in kalkınabileceğini hesaplayamamış, bu Asya ülkesinin hidrojen silahları imal edebileceğini tahmin edememiştir.

5. Amerika, ulusal ....tuluş savaşı veren halkların şuurunu sezememiş, küçük bir milleti silah zoruyla yola getirebileceğini sanmıştır.

Kısacası, elindeki «dolar» ve «atom» silahları körleşen Amerika, doğu bloku lideri Sovyetler'in silah üstünlüğü kurması üzerine ortada kalıvermiştir.

Sadece Uzakdoğu'yu ele almak gerekirse, Amerika karşısında muhatap olarak Sovyetler'i veya Çin'i değil, küçücük bir Kore ile Vietnam'ı bulmuştur. Onlar da, mağrur Amerika'yı hiç beklenmedik şekilde bir **«şamar oğlanı»**na çevirmişlerdir.

Son Kore ve Vietnam olayları, Amerika'nın kesin hezimetinin ilk habercisidir. Yirminci Yüzyıl'ın bu en büyük emperyalist devletini, yakında daha büyük yenilgiler beklemektedir. Ve bu yenilgilere büyük bir ihtimalle Ortadoğu ve Lâtin Amerika sahne olacaktır...

SENDİKACILIKTA KISA GÖRÜŞLÜLÜK

Kemal SÜLKER

İşçilerin kıdem tazminatlarına balta indirecek sözde işsizlik sigortası tasarısı hemen hemen bütün sendikacıları harekete geçirdi; kıdem tazminatını koruyacaklarını belirten demeçler, bildiriler verildi. Çalışma Bakanı, daha önceki bakanların çoğunun üslubuna uygun savunma ve oyalama çıkışları yaptı. Konu, gerçekten işçi hakları açısından bu ilgiye değer ölçüde önemliydi.

Ancak ne var ki, bir takım sendikacılar çok yakın mesafeleri görebilen dar bir sendikacılık anlayışı içindedirler. İşçileri ilk bakışta ilgilendirmeyen, aslında bir kıdem tazminatı'ndan az önemde olmayan, üstelik daha köklü, daha geniş etkileri olan konulara değinmekten özenle sakınıyorlar. Hattâ, kendi birlikleri içinde derin görüş ayrılıklarını sürdürenlerle aynı inançtaymış gibi sahte bir «tam cephe» gösterisi sevdasına kapılıyorlar. Bunları örneklemeye çalışırsak sayfalar yetmez. Ama, bir kaçına değinmekle yetinelim:

Kalkınma Plânı, emekçilere yeni yükler getirecek; zengini daha zengin yapacak ve devlet kaynaklarını bir azlığın çıkarına kullandıracak niteliktedir. Bu anlayış işçilerin şu isteklerini gerçekleştiremez:

1 — Toprak reformu, 2 — Millî gelirin âdilcesine bölüştürülmesi, 3 — Sosyal adaletin gerçekleştirilmesi, 4 — İşsizliğin önlenmesi, 5 — Sanayileşmenin Anayasa uyarınca devlet kesimine ağırlık verecek biçimde kamu yararına geliştirilmesi...

Oysa bu istekler, her sendikacının ağzında sakız yaptığı şeylerdir. Ama, o kadar!

Türk-İş konfederasyonu ve bu örgüte bağlı olan önemli bir çok sendika yöneticisi dış ticaretin devletleştirilmesini savunmuştur. TİP programından sonra Türk-İş'in memleketimizin kalkınması için gerçekten çok hayatî olan sorunda müsbet fikir yürütmesi ilk anlarda umut verici olmuştu. Fakat sonradan bu görüşü bir yana iten bir anlayış yeniden Türk-İş yöneticilerinde ağır bastı. Ancak, Türk-İş henüz dış ticaretin devletleştirilmesine karşı çıkmamıştır. Ne var ki, Metal-İş federasyonu ve Çimse-İş sendikası başkanları dış ticaretin devletleştirilmesine apaçık karşı çıkmışlardır. Türk-İş bunlara karşı hiç bir işlem yapmamıştır.

Öte yandan bir avuç sermaye sahibi, bankalardan, devlet hazinesinden, dış yardımlardan alabildiğine yararlanmanın kıvancı içinde daha fazlasını koparma yolundadır. Bu nedenle de millî gelir dağılışındaki oran 1950'de neyse, 1968'de de öyledir; yâni emeğiyle yaşıyanlar yâni nüfusumuzun yüzde 98'i millî gelirin yüzde 61,54'ünü alacak, yüzde 2'si de millî gelirin yüzde 38,46'sını bölüşecektir. Sendikalar, bu adaletsiz düzenin emekçiler yararına değiştirilmesi için temel sorunları bir yana bırakıp üst yapı müesseseleriyle uğraşmaktadırlar.

Sendikacılığımızı bu kısa görüşlülükten kurtarmak için bilinçli sendikacılara büyük görev düşmektedir.

Bir Parmak Bal!

İşsizlik sigortası adı altında kıdem tazminatlarını yok edecek tasarının işçiler katında uyandırdığı tepkiyi gören Çalışma Bakanı bu kez, işçilerin ağzına bir parmak bal çalmak için konu değiştirdi. İşçilerin emekliye ayrılması için 60 yaşını beklememeleri gerektiğini söylemeye başladı. Memurlar 25 yıl çalıştıktan sonra nasıl yaşlarına bakılmadan emekli oluyorlarsa, işçilere de o ölçünün uygulanması görüşünü, Bakan, benimsemişmiş! 16 yaşında iş hayatına atılan bir işçinin 60 yaşına basması Zaro Ağanın 100 yaşına basması gibi ender bir nimet. Bu yüzden 25 yıl çalışma, emeklilik için yetecekmiş. Ne zaman? Hele şu seçimleri de bir atlatalım bakalım...

Ziya Hepbir hasta!

Petrol-İş Sendikasını, Beykoz akaryakıt işçileri sendikası durumundan bu bol gelirli ve bol üyeli sendika hâline getiren «Şoför Ziya», yâni kendi deyimiyle «Ziya Hepbir efendi» hastalığını ileri sürerek Petrol-İş Başkanlığından istifa etti. Sendikanın 2 numaralı yöneticisi İsmail Topkar da Başkanlığa getirildi. Ziya Hepbirin zayıf bünyesi, yorgun ciğerleri, bir iki ameliyat geçiren organları gerçekten sorumluluğu gittikçe artan Petrol-İş'in bütün yükünü omuzlarında taşıyamazdı. Çok idealist bir işçi olarak sendikacılık hayatına atılan sayın Ziya Hepbir'in hastalığına üzülmemek elde değil.

Ziya Hepbir, sendikacılığımıza bir çok katkılarda bulunmuştur. Hattâ Ulaş-İş Federasyonunun son kongresinde yaptığı konuşmada açıkladığı gibi sendikacılığımıza «örtülü ödenek»i de getirmiştir. Çalışma Bakanının tenkid ettiği ayda 5000 lira maaş ve yılda 100.000 lira örtülü ödenek konusunda Hepbir'in görüşü şudur:

«Tabii ki, örtülü ödeneklerimiz olacaktır. Sendika için yapılacak çalışmaların parasını işverenlerden değil, işçilerden alacağız!!»

Ereğli'de Metal-İş'e darbe

Karadeniz Ereğlisinde Demir Çelik fabrikalarında çalışan işçiler adına her nasılsa toplu sözleşme yapan Metal-İş, beklenen sonuçla karşılaştı: Çıkmaza girdi! Çünkü üst derecelerde uzun süre çalışan işçilere ücret farkları işverence ödenmedi. Bu adaletsiz uygulama işverence toplu sözleşmeye uygun. İşçilere göre, uygun değil! Olsa bile Metal-İş'in attığı kazık, işçilerin gözünü açmaya yetti. İşçiler kongreye gidilmesini istediler. 4 Şubat günü Ereğli'de kongre yapılacak...

Teksif'in bildirisi

Teksif sendikası, Başkanlar toplantısı sonunda bir bildiri yayınlayarak görüşlerini açıkladı. Çalışma Bakanının İstanbul tekstil işçilerine yaptığı zararları da şöyle açıkladı:

«İşkolumuzda işçi ve işveren sendikalarının ittifakı ile mahallî asgarî ücret tespit komisyonlarında kararlaştırılan ücretlerin esasta kifayetsiz olmasına rağmen çıkarılan 931 sayılı kanunun kabulüne kadar onaylamamak suretiyle geçersiz bir karar haline getiren ve sadece İstanbul'da tekstil işçisini bir yılda 50 milyon liranın üstünde zarara uğratan Çalışma Bakanının bu tutumunu protesto ediyoruz.»

Asgarî Geçim İndirimi

1 Ocaktan itibaren yürürlüğe giren yeni asgarî geçim indiriminden işçilerin ne kadar yararlandığı ay başında ücretlerini alan işçilerce iyi anlaşıldı. Mükelleflerin günde 5, eşleri için günde 3, çocukları için günde 2 liralık kazançları vergiden muaf tutulmuş ama, vergi cedvelleri yeniden düzenlendiği için bir işçinin kazandığı bir kaç liralık vergi muafiyeti, öbür işçiden kesilir olmuş... İşçiler, «siyah zeytinler de kursağımızda kaldı» demekten başka bir şey diyorlardır elbet...

BERTOLT BRECHT
— Epik tiyatronun öncüsü —

Brecht'in 70. doğum yıldönümü

S. Günay AKARSU

Bundan 70 yıl önce, 10 Şubat 1898'de, Bertolt Brecht doğmuştu. Kişiliği bütün dünyada kabul edilmiş, oyunları başarıya ulaşmış bir yazardır Brecht. O güne değin süregelen tiyatro anlayışını kökünden yıkmış, yepyeni, açık, yoğun bir tiyatro kuramı, epik tiyatro kuramını getirmiştir.

Ama Brecht'in asıl büyüklüğü bu biçim yenilemesinde, biçim yaratmasında değildir. Yenilik olsun diye yenilik yapmamıştır çünkü Brecht; biçim özentileri sonunda varmamıştır epik tiyatroya. Söylenecek sözü, anlatacak çok şeyi vardı. Seyircisini uyutmadan, oyalamadan söylemek istiyordu. Seyircisinin duygularıyla oynayıp alkış toplamak yerine, kafasına seslenmek istiyordu. Seyircisini koltuğunda gevşetmiyecek, tersine her an dürtecek; tiyatroda olduğunu, ona bir şeyler anlatıldığını hatırlatacak, anlatılanlar üstünde kafa yormasını, düşünmesini, yargılamasını sağlayacak; oyundan sonra da anlatılanları, gösterilenleri unutturmayacak bir biçim arıyordu. Söyledikleri, gösterdikleri önemliydi çünkü. Seyircinin yaşamını değiştirecek, bundan sonraki yaşamına yön verecek denli önemliydi.

Aradı; araştırdı. Eski Çin ve Japon tiyatrolarına rastladı. Bu tiyatrolarda istediği nitelikler vardı. Bu tiyatrolardan esinlenerek, çağdaş verileri de yadsımadan, kuramını geliştirdi. Epik oyunlar yazdı; bunları gene epik tiyatro kurallarına göre sahneye koydu. Yönetimine verilen Berliner Ensemble Tiyatrosu'nu dünyanın en ünlü tiyatrolarından biri yaptı. Bu uğraşında da en büyük yardımcısı, oyuncu olan karısı Helene Weigel'di. Bugün Brecht ölmüştür; ama Helene Weigel, başına geçtiği Berliner Ensemble'ı gene başarıdan başarıya ulaştırmaktadır.

Brecht, görünen nedenlerin ardındaki gerçekleri bilen bir yazardır. Oyunlarıyla, çağının sorunlarına ışık tutar. Europe Dergisi'nin Brecht özel sayısından aktardığım biyografi, Brecht'in yaşadığı olaylarla eserleri arasındaki paralelliği açıkça ortaya koymaktadır.

1898 10 Şubat'da Bavyera'nın Augsburg kentinde Bertolt Brecht (Berthold Eugen Friedrich Brecht) doğuyor. Anası Karaormanlar'dan; babası bir kâğıt fabrikasının müdürü.

1899 Sosyal Demokrat Parti'nin üye sayısı 2 milyona varıyor.

1900 - 1914 Almanya'nın başında II. Wilhelm var. Endüstri gelişiyor. Uluslararası krizler birbirini kovalıyor. Almanya, dünyayı sömürgeleştirip paylaşmak isteyen emperyalist devletler arasında sonuncu durumda. Savaş hazırlıkları yapılıyor. Belli başlı Alman yazarlarında burjuvazinin çökmeye başladığını gösteren belirtiler (Th. Mann).

1904 - 1914 Genç Brecht okuyor: ilkokul, ortaokul, lise.

Brecht'in İstanbul'da oynanan «Sezuan'ın İyi İnsanı» adlı oyunundan bir sahne...

1914 Birinci Dünya Savaşı.

1916 **Bertolt Brecht liseyi bitirip tıp okumak üzere Münich Üniversitesi'ne giriyor.**

Karl Liebknecht, Potsdamer alanındaki bir mitingde «Kahrolsun savaş!» diye haykırıyor.

1918 **Brecht askere alınmıştır. Askeri bir hastanede savaşın korkunçluğunu gözleriyle görüyor.**

Ateşkes anlaşması. Alman halkı yenilginin acısını ve kıtlığını yaşıyor. Kiel'de ve Berlin'de devrim, sonra cumhuriyetin ilânı. Sosyalistlerin emekçi birliklerini kurması. Bavyera'da işçi birlikleri cumhuriyetinin kurulması.

1919 **Brecht Münich'e dönüyor. J. R. Becher, Casper Neher'le dostluk kuruyor. Bu gençlik döneminin başkaldırıcı eğilimleri ilk oyunu olan «Baal» de kendini gösteriyor.**

15 Ocak'da Berlin'de Karl Liebknecht ve Rose Luxemburg öldürülüyor.

21 Şubat'ta Bavyera Cumhurbaşkanı Kurt Eiser öldürülüyor.

Mart'da devrimci eylem başarısızlığa uğruyor. Karşı devrim. Temizlik. (**Brecht'in «Gece Davul Sesleri» adlı oyunu**).

1922 **Brecht'in ilk oyunu «Baal» Liepzig'de oynanıyor. Brecht, Rimbaud'yu okuyor.**

«Kentlerin Ormanlarında» ve «Gece Davul Sesleri» adlı iki oyunu (askerin savaştan dönüşünü anlatan iki oyun) Münich'de oynanıyor. İkinci oyun, Brecht'e Kleist armağanını kazandırıyor.

1922 - 1924 Orta sınıf enflasyonun baskısı altında inliyor. Enflasyonla zenginlikleri bir kat daha artan büyük sanayicilerin olağanüstü zenginlikleriyle, yığınların sefaleti arasında korkunç uçurum. Ruhr bölgesinin Fransızlar tarafından işgali. Reichswehr'in, Saks'daki ve Thuring'deki sosyalist komünist hükümetleri devirmesi.

1924 **Brecht, Marlowe'un «II. Yaşamı» adlı oyununu Almanca'ya aktarıp Lion Feuchtwanger'le birlikte sahneye koyuyor. Berlin'e yerleşiyor.**

1925 **«İnsan İnsandır» adlı oyununu bitiriyor.**

1926 **«İnsan İnsandır»ın ilk gösterisi. (Peter Lore, Galy Gay rolünü oynuyor). Yeni oyunu «Düğün» Frankfurt'da oynanıyor.**

1927 **«Mahagonny Kentinin Gelişmesiyle Batması» adlı opera librettosu.**

1928 **İlk didaktik oyunları:**

«İnsan İnsandır» ve «İki Paralık Opera» Berlin'de oynanıyor. Brecht, rejisör Piscator ile çalışıyor. «Aslan Asker Şvayk»ı sahneliyorlar.

1929 **Opera: «Mahagonney Kentinin Gelişmesiyle Batması», «İki Paralık Opera» nın gösteri sayısı iki yüzü geçiyor. Didaktik oyunlar: «Evet Diyenlerle Hayır Diyenler» sonra «Tedbir». Brecht, Berlin'de «Mutlu Son» adlı oyunun şarkılarını yazıyor ve oyunu sahneye koyuyor.**

1930 **Ekonomik kriz Almanya'yı iyice sefalete gömüyor. 6 milyondan çok işsiz. Brecht «Kuralla Kural Dışı»nı yazıyor. Epik tiyatro kuramını geliştiriyor.**

1930 - 1933 **Brecht'in oyunlarını ve kuramsal denemelerini kapsayan «Versuche» nin ilk 7 cildi Berlin'de Kiepenheuer Yayınevince yayımlanıyor.**

1933 Hindenburg, Hitler'i Reich Şansölyesi yapıyor. Reichstag yangını. Komünist Partisi'nin, sonra da sendikaların ve öbür partilerin kapatılıp kanun dışı ilânı. Korkunç bir baskı dönemi. Faşizme karşı çıkan birçok kişinin Almanya'dan ayrılması (Mann kardeşler, S. Zweig, Becher, Einstein v.b.).

1933 - 1943 **Brecht sürgün. Viyana, Paris, sonra Danimarka, Finlandiya Amerika. Naziler, Brecht'in bütün yapıtlarını yasaklıyor ve yakıyorlar.**

1934 **«İki Paralık Roman» Amsterdam'da yayımlanıyor. Paris'te şarkıları, şiirleri, koro parçaları basılıyor.**

«Sivil Kafalarla Yuvarlak Kafalar» Moskova'da yayımlanıyor. «Horasyalılarla Kurasyalılar», «Arturo Ui». (Bu üç oyun da Hitler'in başa geçişini ve Naziliği anlatır.)

«Gerçeği Yazmanın Beş Güçlüğü»

1936 İspanya iç savaşının sonu.

1937 **Helena Weigel, topluluğuyla İspanya İş savaşını işleyen «Carrar Ana'nın Silâhları» adlı oyunu Paris'de oynuyor.**

1938 **«III. Reich'in Büyük Korkusu ve Sefaleti» (Brecht'in bu oyunu ilk kez 1945 yılında New-York'da basılacaktır.)**

Hitler'in Avusturya'ya saldırması. Çekoslovakya'yı Hitler'e bırakan Münich anlaşması.

«Yiğit Ana»

1939 Hitler, Mart ayında Çekoslovakya'yı tam olarak işgal ediyor; eylülde de Polonya'yı, İkinci Dünya Savaşı.

«Lukullus'un Yargılanması» Müziğini Dessau'nun yaptığı bir radyo oyunu. Sonra opera haline gelecektir.

1942 **Brecht Finlandiya'ya sığınıyor. «Galileo Galilei'nin Yaşamı»nı ve «Sezuan'ın İyi İnsanı»nı yeni bitirmiştir. «Bay Puntila ile Uşağı Matti»yi yazmaya başlıyor. Amerika'ya gidiyor. Hollywod'da senaryo yazıyor.**

1941 Hitler'in orduları Rusya'ya giriyor.

1943 Stalingrad.

1944 **Şvayk'ın yeni uygulaması: «Şvayk İkinci Dünya Savaşı'nda»**

1945 Hitler Almanyasının yenilip teslim olması.

Brecht «Kafkas Tebeşir Dairesi»ni bitiriyor.

1947 **Charles Laughton, Amerika'da «Galile»yi oynuyor.**

Brecht, Amerika'ya Karşı Davranışları Soruşturma Kurulu'nda sorguya çekiliyor. İsviçre'ye gidiyor; Müttefik Devletler, Almanya'ya dönmesine izin vermiyorlar.

1948 **Prag Belediye Başkanı'nın sağladığı bir Çekoslovakya pasaportuyla Doğu Berlin'e geçiyor.**

Zurich'de «Bay Puntila ile Uşağı Matti»nin ilk oynanışı. Sonra «Tiyatro İçin Küçük Araç.»

1949 Müttefik Devletler, Federal Alman Cumhuriyeti'ni yaratarak Almanya'nın parçalanmasını tamamlıyorlar, **Demokratik** Alman Cumhuriyeti'nin kurulması (7 Ekim 1949.

«Versuche» dizisi «Yiğit Ana»nın da eklenmesiyle Berlin'de yeniden basılıyor. Sinn und Form'un bir özel sayısında «Kafkas Tebeşir Dairesi» yayımlanıyor.

1950 **Brecht Avusturya uyruğuna geçiyor.**

Demokratik Alman Cumhuriyeti, Brecht'e bütün gereçleriyle birlikte bir tiyatro veriyor. Berliner Ensemble adını alan bu tiyatro Hitler'den önce Brecht'in oyunlarının oynandığı Theater am Schiffbauerdamm'da kuruluyor.

Brecht, Berlin Alman Akademisi üyeliğine seçiliyor.

1951 **Berliner Ensemble, Brecht'in Gorki'den düzenlediği «Ana»nın son şeklini Doğu Almanya'da oynuyor; «Yiğit Ana»yı, «Carrar Ana'nın Silâhları» nı repertuarına alıyor.**

«Lukullus'un Yargılanması» Berlin'de ilk kez oynanıyor. Berlin'deki Aufbau Yayınevi Brechu'in 1918 - 1950 arasında yazdığı şiirleri «Yüz Şiir» adlı bir kitapta topluyor. Brecht, Batı Almanya yazarlarından Almanya'nın yeniden silâhlanmasına ve kültür özgürlüğüne yöneltilen baskılara karşı çıkmalarını istiyor. Adenauer Hükümeti, yeni bir Alman Ordusu kurmaya başlıyor.

1954 **Aufbau Yayınevi, Brecht'in bütün yapıtlarını (Versuche dizisi) yayımlıyor. Berliner Ensemble Paris şenliğinde «Yiğit Ana»yı oynuyor.**

1955 **«Sezuan'ın İyi İnsanı» Rostock'da oynanıyor.**

Brecht, Batı Almanya Meclisi'ne gene yazarak, askerliği zorunlu kılan yasaya karşı çıkıyor.

Berliner Ensemble, Paris'de «Kafkas Tebeşir Dairesi»ni oynuyor.

1956 **14 Ağustos: Brecht'in ölümü.**

«Komün Günleri» oynanıyor. Brecht'in eserleri dünyanın çeşitli dillerine çevriliyor. İsrail Ulusal Tiyatrosu, Paris şenliğinde «Sezuan'ın İyi İnsanı» nı oynuyor. Batı Almanya'nın bir çok tiyatrosunda Brecht'in oyunları oynanıyor. O güne değin basılmamış oyunları «Komün Günleri», «Simon Maschard'ın Öyküsü», «Galile», «Şvayk İkinci Dünya Savaşında» basılıyor.

Jean Daste'nin Saint-Etienne tiyatrosunda «Kafkas Tebeşir Dairesi» oynanıyor.

1957 **15 Ocak: Berliner Ensemble «Galile»yi ilk kez oynuyor.**

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

MAHSUNİ

Bu hafta size, Türkiye'nin en genç ve olumlu bir halk şairi olan ÂŞIK MAHSUNİ'den söz edeyim. Mahsuni, şanlı Maraş ilimizin ELBİSTAN ilçesine bağlı Berçenek köyündendir. Berçenek'te kaynayan fasulye kazanının yanında dert kazanı da kaynar. Hem öyle bir dert ki tuttuğunu iflâh etmeyen cinsinden.

İşe Mahsuni, böyle bir köyün; dertli doğan ve dertle savaşan değme yiğit bir ozanıdır.

İnsan oğlu ara yerde sürünmez
Baş koyacak yastık bulduğu zaman

diyen ve bütün gücüyle en sağır kulaklara duyurabilecek bir şekilde, kendi köyü gibi binlercenin derdine DERMAN diye haykıran Mahsuni, halen 25 yaşındadır.

Âşıklar arasında plâkları en çok satan bu kadife sesli ozan, ilerici olduğu için kendisine yuh çeken bir gerici - yobaz grubuna bakın ne güzel cevap veriyor:

YUH...

Uzaktan yakından yuh çekme bana
Sana senin gibi baktım ise yuh!
Efendi görünüp bütün insana
İnsan haklarını yıktım ise yuh!

Ben imam değilim, göbek yazmadım
Ben hacı değilim, Arab gezmedim
Kuvvetliyi tutup, zayıf ezmedim
Namussuza boyun büktüm ise yuh!

Ere sopa vuran paşa değilim
Ben merdi ezmeye maşa değilim
Atomcuyum, kirli köşe değilim
Memleketi satıp yaktım ise yuh!

Mahsuni'yim benden başlar asalet
Asillere paydos, beye nihayet
Şu insanlık derde girerse şayet
Ona dost olmaktan bıktım ise yuh!

Sağcı Basında Transferler!..

Olayları ancak mizah sayfalarına konu olabilecek bir dar görüşlülük içerisinde ele alan ve değerlendiren sağcı basın son günlerde kendi bünyesinde önemli transferlere sahne olmuştur.

Bilindiği gibi Bâbıâlide Sabah Gazetesi, ümmetçi kapitalistler tarafından sosyalist gelişmeye karşı mücadele etmek ve kitleleri Ortaçağ'dan kalma irticai fikirlerle afyonlayarak bu sol uyanışın dışında tutmak üzere yayınlanmaktadır. Son zamanlarda Bâbıâli'nin en büyük tesislerinden Tan'ın işletmesini de ele geçiren Bâbıâlide Sabah'çılar, başlangıçta propagandasını yaptıkları ümmetçi görüşleri kendi gazetelerinin yönetiminde ve yayınında da uygulamak istemişler, ancak büyük işletmeciliğin bu prensiplerle bağdaşamıyacağını çok geçmeden farkederek kapitalizmin kirli oyunlarına başvurmak zorunda kalmışlardır. Meselâ, islâmiyet faizi haram saydığı için banka ilânı, piyango ilânı dahi kabul etmeyen Bâbıâlide Sabah'çılar, tiraj sağlamak için bizzat lotaryacılığa başvurmuşlardır. Gazetenin sahibi Topbaş'lara ait mensucat fabrikalarında dokutulan kumaşların Akşam Gazetesi tarafından «tenzilâtlı dağıtım» adı altında onbinlerce satılarak milyonlarca lira nakit sağladığını gören Sabah'çılar da aynı yola gitmekte tereddüt etmemişler, üstelik Akşam'a göre 5 lira daha ucuz fiyatla kumaş dağıtımına başlamışlardır.

Ayrıca, mali durumunu düzeltmek için Bâbıâlide Sabah'ın vakında banka ilânı kabul etmeğe başlayacağı da söylenmektedir.

İşte bu dönüş karşısında, ümmetçi kapitalistlerin akıl hocası Süper Mürşit Necip Fazıl Kısakürek, Bâbıâlide Sabah'ı bırakmak zorunda kalmış ve bir süre sesi kesildikten sonra bir diğer ümmetçi gazeteye, Bugün'e transfer etmiştir. Kısakürek, Bugün'deki ilk yazısında şöyle demektedir:

«Gazeteleri ve dergileriyle basılı kâğıt tirajı memleketimizde birbuçuk milyon... Bunun yüzde doksanı fikirsizlik ve havailik, yüzde sekizi sol düşünce ve ancak yüzde ikisi İslâmi dâva paylarını çerçeveliyor. Düne kadar baskı kâğıtları üzerinde İslâmi zuhurun nisbeti yüzde 0,1 bile değilken bu yüzde 2'yi yetiştirmek için tam çeyrek asır 10 santimlik marsağı üfleye üfleye 2 milimetresini kıvılcımlandırabildikse aşıyı tutturduk demektir. Günlük sesimizi artık, kurduğumuz ruh fideliğinde yetişmiş en emin organ olan BUGÜN'e tahsis etmiş bulunuyoruz. Hak yardımcımız olsun!»

Sağ basında büyük değişikliklere sahne olan bir gazete de Yeni İstanbul'dur. Bir çok el değiştirmedikten sonra Kemal Uzan'ın üzerinde kalan Yeni İstanbul Gazetesi işe Demirel'i desteklemekle başlamış, Demirel'e karşı çıkmakla, AP sağ kanadını tutmakla, mason listeleri yayınlamakla devam etmiştir. Ancak geçen ay Tercüman'dan ayrılan CHP'li Oktay Verel Yeni İstanbul Neşriyat Müdürü olmuş, beraberinde tefrika maratoncusu Murat Sertoğlu'nu da götürerek gazetenin vasfını değiştirmiştir. Yeni İstanbul şimdi daha magazin havası içerisinde Murat Sertoğlu'nun Hazreti Âli tefrikalarıyla tiraj almağa çalışmaktadır. Bu arada gazetenin köşebaşlarını tutan Osman Yüksel Serdengeçti, Tarık Buğra ve Hâce Münevver Ayaşlı gibi imzalar gazeteden uzaklaştırılmıştır. Geçen hafta da, Yeni İstanbul'un Ankara Bürosu, AKİS Kurmay Heyetinin eline geçmiştir. Damat Toker'in, dergisini kapatması üzerine açıkta kalan Kurtul Altuğ başkanlığındaki AKİS kurmayı'nın gazetenin haberlerine nasıl bir hava vereceği merak edilmektedir.

Yeni İstanbul'dan ayrılan Serdengeçti'nin ne yapacağı henüz bilinmemektedir. Ancak Hâce Münevver Ayaşlı şimdiden Bâbıâlide Sabah'a kapılanmış, Tarık Buğra da «Firavun İmanı» başlıklı tefrikasıyla Son Havadis'in kadrosuna girmiştir.

Son Havadis'in kucak açtığı bir başka sağcı yazar da, bir numaralı komünizm tüccarı, İlhan Darendelioğlu'dur. Darendelioğlu da, Son Havadis'e **«Üniversitelerimizde solculuk propagandası»** isimli bir yazı serisi hazırlamaktadır.

Sağcı basında transferler devam ederken, Milliyet'te köşebaşını tutan **«köpükçü» Metin Toker**, sağcı yazarlara taş çıkartacak bir gayretle Türk sosyalistlerini jurnallemeğe devam etmektedir. Toker, son oalrak **«Devrim Stratejisi»** üzerinde düzenlenen açık oturum hakkında ANT'ta yayınlanan yazıyı ele almış ve konuşmacıların **«komünist ihtilâl»** istediklerini ileri sürerek savcılara göz kırpmıştır. Toker, bu yazısıyla, Bâbıâlide Sabah'taki bir başka jurnalciyle, Abdurrahman Şeref Lâç ile aynı paralele girmiştir. Çünkü o da, açık oturumu ele alarak «İhtilâl provası yaptılar!» diye feryad etmiştir.

Cumhuriyet'teki yazılarıyla ve açık oturumlardaki konuşmalarıyla inandığı doğruların kavgasını veren İlhan Selçuk ise, bu jurnallerin yayınlanmasından sonra yazdığı bir fıkrada, adam yerine konulmayan bir jurnarci hakkında Orhan Kemal'in yazdığı küçük hikâyeyi naklettikten sonra şöyle demiştir:

«Ben her sabah ilâç olsun diye Bâbıâli'nin sağcı yazarlarını okurum. Bunların mıunkabız usulleri bellidir. Her allahın günü bizimle uğraşmak, yazılardan ve konuşmalardan işlerine yarıyacak sandıklan birkaç cümleyi alıp üstüne fıkra bina etmek. Biz aldırmaz kendi işimize bakarız. Gün geçtikçe bu aldırmazlık, hazretleri sinirlendirir ve içlerinde ahlâkça düşük bulunanlar hırslarından kendilerini jurnalciliğe sararlar. Bu çok denenmiş yola şimdi biri daha girdi. Yukarıdaki hikâye ona göre biçilmiştir, güle güle giysin!»

Bâtıl mı, değil mi?

Nasıl ki, bünyevi hastalığı tedavi için doktorun ihtisas sahibi, bilgi sahibi olması gerekirse, toplumsal hastalığın tedavisi için de bilgi şarttır. Düşmanı, varmak istediği sonuçlar ile uyguladığı hayat şartları ile, taktikleri ile, mücadele şekilleri ile tanımak lâzımdır.

İlhan Darendelioğlu
(S. Havadis 1.2.1968)

★

Zamanımızda bazı müslümanlar, kendilerine tertip etmediği halde komünizm ve sosyalizm gibi küfür cereyanlarını «düşmanı tanımak» bahanesiyle derin şekilde öğrenmeğe teşebbüs etmektedirler. Bu, «bâtıl şeyleri iyice tasvir, sâfi zihinleri idlâldir» kaidesince son derece hatalı bir iştir. Küfür cereyanlarını ancak KELÂM İLMİ ÂLİMLERİ red ve cerh ederek inceler ve anlatırlar. Kelâm bilmeyen kişinin küfre ait bir şeyi okuması ve okutması bâtıldır.

M. Şevket EYGİ
(Bugün 21.1.1968)

Ulunay bile gazaba geldi!

Kore'de Amerikalıların en mükemmel, en yeni makinelerle cihazlandırılmış bir gemileri karasularına sokulduğu için Kore'liler tarafından zaptedilmiş.

Vay efendim vay! Johnson cenabları derhal nükleer silâhlarıyla mücehhez filolarını o cânibe gönderiyor!..

Hani başkanınızın «aman sükûnet» tavsiye ettiği biz...

Şimdi bir geminiz zaptedildi diye kıyameti koparıyorsunuz.

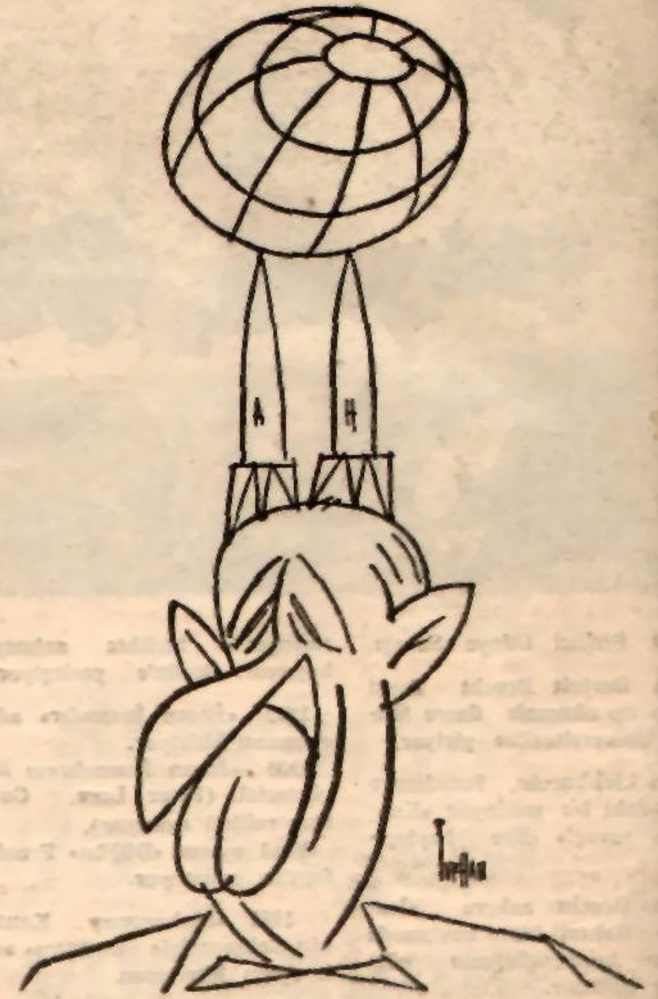
Ne oldunuz efendiler?

Siz bir avuç Vietnam'lı ile başa çıkmaktan âcizsiniz.

Eğer yeni bir harp ihdas edecekseniz, gülünç olacaksınız.

ULUNAY
(Milliyet — 29.1.1968)

haftanın karikatürü

«Nükleer Denge»
Turhan Selçuk — MİLLİYET

Mazide yaşayanlar

«Amerikan filosu Kore'ye müteveccihen hareket etti...»

«Kore meselesi Amerikan Senatosunda...»

«Kore'de durum gergin...»

Akıllı adam şu Amerikalılar vesselâm...

İstikbali yaşıyamıyacaklarını bildikleri için, şimdi de maziyi yaşıyorlar.

KEMAL BİSALMAN
(Yeni Gazete 31.1.1968)

A N T * Haftalık Dergi * Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN * Sahibi ve Genel Yayın Müdürü DOĞAN ÖZGÜDEN * Bu sayıda Sorumlu Müdür: YAŞAR UÇAR * Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN * İdare yeri: CAĞALOĞLU Başmusahip Sokak, Emek Han 16/31 İSTANBUL * Telefon: 27 81 09 * Posta Kutusu 934 SİRKECİ — İSTANBUL * Ankara temsilciliği Tel: 13 40 20 *

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI * Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 * İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL. Tel: 27 89 49 * Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira, Üç aylık 15 lira * İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir.. * Tek sütun üzerine 5 Santimlik kutu yayın ilânları 50 Liradan kabul edilmektedir...